

---

This is the **published version** of the bachelor thesis:

Restudis Mas, Arnau; Paoliello, Antonio, dir. El desembarcament dels detectius a la Xina i al Japó : la modernitat a través dels relats de Cheng Xiaoqing i Edogawa Ranpo. 2021. (823 Grau d'Estudis de l'Àsia Oriental 842 Grau d'Estudis de l'Àsia Oriental)

---

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/249174>

under the terms of the  license

**FACULTAT DE TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ**

**GRAU EN ESTUDIS D'ÀSIA ORIENTAL**

**TREBALL DE FI DE GRAU**

Curs 2020-2021

**El desembarcament dels detectius a la Xina i al Japó**

La modernitat a través dels relats de Cheng Xiaoqing i Edogawa Ranpo

Arnau Restudis Mas

1456082

TUTOR

**ANTONIO PAOLIELLO**

Barcelona, 7 de juny del 2021



## Dades del TFG

### Títol:

CAT. El desembarcament dels detectius a la Xina i al Japó: La modernitat a través dels relats de Cheng Xiaoqing i Edogawa Ranpo

CAST. El desembarco de los detectives en China y Japón: La modernidad a través de los relatos de Cheng Xiaoqing y Edogawa Ranpo

ENG. The landing of the detectives in China and Japan: Modernity through Cheng Xiaoqing and Edogawa Ranpo's stories

**Autor/a:** Arnau Restudis Mas

**Tutor:** Antonio Paoliello

**Centre:** Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Traducció i Interpretació

**Estudis:** Grau en Estudis d'Àsia Oriental

**Curs acadèmic:** 2020-2021

### Paraules clau

CAT. Detectius. Modernitat. Occidentalització. Cheng Xiaoqing. Huo Sang. Edogawa Ranpo. Akechi Kogorō. Literatura detectivesca. Traduccions. Sherlock Holmes.

CAST. Detectives. Modernidad. Occidentalización. Cheng Xiaoqing. Huo Sang. Edogawa Ranpo. Akechi Kogorō. Literatura detectivesca. Traducciones. Sherlock Holmes.

ENG. Detectives. Modernity. Westernization. Cheng Xiaoqing. Huo Sang. Edogawa Ranpo. Akechi Kogorō. Detective literature. Translations. Sherlock Holmes.

### Resum del TFG

CAT. L'expansió de les potències occidentals arreu del món va suposar una època de canvis marcada, a la Xina i al Japó, per processos d'auto-enfortiment, de modernització i d'occidentalització. El present treball ofereix una anàlisi sobre com es va presentar la modernitat a les obres del gènere detectivesc de la Xina i del Japó de principis del segle XX. Amb motiu d'aquest propòsit s'analitzen dos relats de Cheng Xiaoqing i dos d'Edogawa Ranpo, respectivament, com a mostra acotada per dur a terme l'estudi. Alhora, l'anàlisi de les obres permet fer una comparativa entre els dos autors més importants del gènere detectivesc als seus països i la manera com perceben i presenten la modernitat als seus lectors. A més, com a punt de partida, es fa una revisió a l'evolució d'aquesta ficció de detectius a cada territori. Ambdós escriptors, tot i trobar-se en un dilema per l'ús d'elements estrangers els aprofiten per al seu objectiu final. En aquest sentit es desglossen les obres en quatre punts clau: l'estructura narrativa i el narrador, el detectiu com a figura protagonista, l'espai, amb els diferents elements materials, i les referències literàries i acadèmiques occidentals.

CAST. La expansión de las potencias occidentales por el mundo supuso una época de cambios marcada, en China y en Japón, por procesos de auto-fortalecimiento, modernización y occidentalización. El presente trabajo ofrece un análisis sobre cómo se presentó la modernidad en las obras del género detectivesco de China y Japón de principios del siglo XX. Con motivo de este propósito se analizan dos

relatos de Cheng Xiaoqing y dos de Edogawa Ranpo, respectivamente, como muestra acotada para realizar el estudio. A su vez, el análisis de las obras permite hacer una comparativa entre los dos autores más importantes del género detectivesco en sus países y la manera como perciben y presentan la modernidad a sus lectores. Además, como punto de partida, se hace una revisión a la evolución de esta ficción de detectives en cada territorio. Ambos escritores, aunque se encuentran con un dilema por el uso de elementos extranjeros los aprovechan para su objetivo final. En este sentido se desglosan las obras en cuatro puntos clave: la estructura narrativa y el narrador, el detective como figura protagonista, el espacio, con los diferentes elementos materiales, y las referencias literarias y académicas occidentales.

ENG. The expansion of Western powers around the world marked a time of changes marked, in China and Japan, by processes of Self-strengthening, modernization and Westernization. This paper offers an analysis of how modernity was presented in the detective genre of China and Japan at the beginning of the 20th century. For this purpose, two stories by Cheng Xiaoqing and two by Edogawa Ranpo, respectively, are analysed as a limited sample to carry out the study. At the same time, the analysis of the literary works makes it possible to compare the two most important authors of the detective genre in their countries and the way they perceive and present modernity to their readers. In addition, as a starting point, a review of the evolution of this detective fiction in each territory is made. Both writers, although they find themselves with a dilemma for the usage of foreign elements, take advantage of them for their final goal. In this sense, the works are broken down into four key points: the narrative structure and the narrator, the detective as the main figure, the space, with the different material elements, and the Western literary and academic references.

#### **Avís legal**

© Arnau Restudis Mas, Barcelona, 2021. Tots els drets reservats.

Cap contingut d'aquest treball pot ser objecte de reproducció, comunicació pública, difusió i/o transformació, de forma parcial o total, sense el permís o l'autorització del seu autor/de la seva autora.

#### **Aviso legal**

© Arnau Restudis Mas, Barcelona, 2021. Todos los derechos reservados.

Ningún contenido de este trabajo puede ser objeto de reproducción, comunicación pública, difusión y/o transformación, de forma parcial o total, sin el permiso o la autorización de su autor/a.

#### **Legal notice**

© Arnau Restudis Mas, Barcelona, 2021. All rights reserved.

None of the content of this academic work may be reproduced, distributed, broadcasted and/or transformed, either in whole or in part, without the express permission or authorization of the author.

## Taula de continguts

Introducció.....	1
1. L'impacte de la modernitat a la Xina i al Japó .....	3
1.1. Literatura i societat .....	3
1.1.1. La literatura detectivesca a la Xina .....	5
1.1.2. La literatura detectivesca al Japó .....	9
2. Autors i obres .....	11
2.1. Cheng Xiaoqing .....	11
2.1.1. <i>The shoe</i> i <i>The other photograph</i> .....	14
2.2. Edogawa Ranpo .....	15
2.2.1. <i>The case of the murder on D. Hill</i> i <i>The Black Hand Gang</i> .....	17
3. Anàlisi i comparació dels elements moderns .....	18
3.1. Estructura i narrador .....	22
3.2. El protagonista. La figura del <i>Holmes</i> .....	27
3.3. L'espai. Elements materials i sensorials de la ciutat moderna .....	29
3.4. “Un llibre de text disfressat”. Justícia, moralitat i referències literàries i acadèmiques occidentals.....	36
Conclusions .....	39
Bibliografia.....	40

## Introducció

Sherlock Holmes, sense cap mena de dubte, és el detectiu de ficció més famós de tots els temps. La seva fama, que ja arrossega des de finals del segle XIX, ha inspirat i influït a tota mena d'escriptors. A la regió de l'Àsia oriental, a part d'iniciar-se un procés de modernització com a resposta als contactes amb les potències occidentals, també hi va desembarcar el cèlebre detectiu de Sir Arthur Conan Doyle (1859-1930).

El present treball és un estudi que parteix d'una sola pregunta: Com es representa la modernitat a les obres detectivesques de Cheng Xiaoqing (1893-1976) i Edogawa Ranpo (1894-1965)? A partir d'un breu anàlisi del context social i cultural del moment, posant especial èmfasi en la literatura i el gènere detectivesc de la Xina i el Japó, s'analitza com aquest procés anomenat modernitat —o occidentalització— es presenta en dues obres de cada un dels dos autors seleccionats. Així doncs, s'estudien amb profunditat aquests quatre relats, tot seleccionant-ne aquells aspectes que, per context històric, geogràfic i social es poden considerar moderns, nous o occidentals a la regió d'Àsia oriental. En altres paraules, els termes “modern” o “modernitat” fan referència a tot allò “d'Occident” o “occidental” adquirit —o portat— des dels països imperialistes, situats geogràficament a l'occident de la regió tractada. Cal destacar que en aquest estudi no s'analitza si els elements considerats moderns van ser beneficiosos o perjudicials tant a la Xina com al Japó, sinó que s'observa com i quan van aparèixer als dos territoris aquests aspectes occidentals que apareixen representats a les obres d'ambdós autors. A més a més, la comparació entre els dos escriptors és interessant per veure com es desenvolupa el gènere (són dos autors pioners pel que fa als detectius moderns a l'Àsia oriental) en dos contextos diferents.

S'han elegit aquests dos autors no només per la seva importància en el gènere als seus països, sinó perquè coincideixen temporalment, tot i la distància geogràfica, i perquè desenvolupen els seus escrits una vegada la societat ja coneixia aquest nou gènere portat des d'Occident a través de les traduccions. Els escriptors, d'aquesta manera, no feien passos en la foscor, com si tot just haguessin descobert el gènere, però és importat destacar que el present anàlisi també tracta sobre com i per què seleccionen uns determinats elements moderns, per col·locar-los a les seves obres amb un objectiu final.

Així doncs, tot i que els detectius siguin el gènere literari principal de les obres analitzades, el treball, es centra en gran mesura en la modernitat, i no només amb Sherlock Holmes o el personatge protagonista de Huo Sang. Es fa, per tant, un exhaustiu anàlisi de

tots els elements moderns i occidentals dels escrits d'aquest últim detectiu, i se'ls compara amb els que apareixen als relats protagonitzats per Akechi Kogorō. És clar que, tot aquest procés es dividirà en categories, segons la tipologia de l'element modern (objectes, l'espai, coneixements i idees, construccions literàries i personatges). Així es compararà com presenten la modernitat dos dels més cèlebres autors del gènere detectivesc a l'Àsia Oriental durant la 1a meitat del segle XX.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Nota: Per la transcripció de mots japonesos s'ha empleat el sistema Hepburn. Pel xinès, en canvi, s'han seguit les recomanacions de la *Guia d'estil per al tractament dels mots xinesos en català* (Biblioteca tècnica de política lingüística) que recomana l'ús del pinyin sense accents. Pel que fa als títols de totes les obres analitzades, al ser l'anglès l'idioma comú entre elles, s'ha preferit deixar-los en aquest idioma. No obstant, altres títols d'obres d'interès o mencionades en aquest treball, en el cas de ser una traducció al català, s'han deixat en aquest darrer idioma.

Els noms i cognoms d'autors, personatges i altres figures rellevants s'han mantingut en l'ordre original: cognom i nom pels japonesos i xinesos; nom i cognom per la resta, de països majoritàriament de l'Europa occidental.

# 1. L'impacte de la modernitat a la Xina i al Japó

## 1.1. Literatura i societat

A mitjans del segle XIX, durant la dècada de 1850, tant la Xina com el Japó van viure un punt d'inflexió, respectivament, que els endinsaria en un procés conegut com la modernització. La segona guerra de l'opi (1856-1860) i l'arribada del comodor Matthew Perry, amb els vaixells negres estatunidencs al 1853, van ser l'espurna necessària perquè ambdós territoris s'embarquessin cap a aquest procés de modernització. A la Xina, com a resposta a les derrotes i humiliacions per parts de les potències imperialistes, van sorgir intents per gestar un fort sentiment nacionalista, per fer front a l'imperialisme occidental. A més, des de sectors intel·lectuals es van idear un conjunt d'idees de caràcter modern, que pretenien adoptar conceptes occidentals. Sobretot destaca, entre tots els moviments que estaven transformant a la Xina del moment, la reforma proposada per l'intel·lectual Feng Guifen (1809-1874): el Moviment d'Auto-enfortiment (1861-1895), que va acabar en fracàs (Schirokauer & Brown, 2006, p. 223-224). Al Japó, en pocs anys, la restauració Meiji (1868) va esdevenir el punt d'inici d'una època de grans canvis en l'àmbit social, però sobretot també dins dels sectors culturals i científic-tecnològics. Uns canvis que prenen com a model de les potències occidentals (Schirokauer, Lurie, & Gay, 2014, p. 225-226).

La literatura i la societat van ser dos dels àmbits socioculturals que més canvis van experimentar a causa de la influència estrangera en els dos països asiàtics. A la Xina, tot i el fracàs dels moviments d'auto-enfortiment, diferents intel·lectuals, escriptors i traductors van començar a traduir textos occidentals, amb l'objectiu de dotar la societat xinesa de nous coneixements moderns. De fet, ja al 1872 es va realitzar la primera traducció moderna, d'una novel·la en anglès al xinès. Es tractava de l'obra *Viatge a Liliput* (1726)<sup>2</sup>, de l'escriptor irlandès Jonathan Swift (1667-1745) (Lin & Li, 2020, p. 103-104). Al Japó, en una línia més ascendent cap a la modernitat, es va originar el moviment conegut com "Civilització i il·lustració", que va provocar que el país deixés de mirar a la Xina com al model a seguir i girés la mirada cap a les potències occidentals. En literatura destaquen els primers textos considerats literatura moderna, amb Tsubouchi Shy (1859-1935), que va escriure *L'essència de la novel·la* (1885), obra que apostava

---

<sup>2</sup> Durant els últims anys de la dinastia Qing, incloent la primera, es van realitzar tres traduccions diferents de la mateixa obra. Les dues primeres (1872 i 1906), de les quals se'n desconeix el traductor, es van publicar en revistes de manera periòdica. La tercera (1906), en canvi, fou traduïda pels intel·lectuals Lin Shu ( , 1852-1924) i Wei Yi ( , 1880-1933) (Denton, Fulton, & Orbaugh, 2003).



pel realisme europeu; i Futabatei Shimei (1864-1909), amb la publicació de la novel·la *Ukigumo* (1887-1889) (Schirokauer, Lurie, & Gay, 2014, p. 256).

En pocs anys, tornant a la Xina, la ficció comercial va gaudir d'un destacat augment de vendes i, durant el primer lustre del segle XX, van aparèixer a les grans ciutats marítimes xineses, en especial Shanghai, diaris d'estil estranger, revistes populars de masses i revistes per a dones (Denton, Fulton, & Orbaugh, 2003, p. 289). Aquestes van aportar coneixements occidentals —per tant, moderns— a la població lectora i, al mateix temps, proporcionava eines per desenvolupar un pensament crític cap a la tradició xinesa. Així, des de sectors intel·lectuals es va començar a promoure un intent de reforma política i literària alhora que rebutjaven la tradició (Denton, Fulton, & Orbaugh, 2003, p. 289).

Destaca d'aquest període la figura de Liang Qichao (梁啟超, 1873-1929), que va ser responsable de la creació de diferents revistes de caire literari que promovien l'assoliment d'una modernitat lingüística, literària i cultural. El reformista erudit afirmava que per assolir-la s'havia de traduir i publicar, convertint la indústria editorial en un sector clau (Denton, Fulton, & Orbaugh, 2003, p. 308). Liang Qichao, d'aquesta manera, també va promoure l'ús de la ficció per educar. Entre 1902 i 1907 el país va assolir l'apogeu de les traduccions al xinès, bona part de les quals es realitzaven indirectament des del japonès. Al Japó, durant els primers anys del segle XX, la literatura va virar cap a una tendència de caràcter naturalista, simbòlica, i de realisme social, tot seguint els passos de l'escriptor francès Émile Zola (1840-1902) (Schirokauer, Lurie, & Gay, 2014, p. 270). En aquest període van destacar autors japonesos que havien estudiat a l'estranger, com ara Sōseki Natsume (1867-1916), que va estudiar a Anglaterra, i Ōgai Mori (1862-1922), que ho feu a Alemanya (Schirokauer, Lurie, & Gay, 2014, p. 256-257).

D'aquesta manera, en un període ple de canvis socials, la dinastia Qing va caure i la Xina va entrar en el període de La República (1912-1949). Durant aquests anys va destacar el Moviment del 4 de Maig de 1919, on la literatura xinesa va passar d'utilitzar l'estil clàssic a l'estil vernacle (baihua). La literatura d'entreteniment, inclosa la de detectius, va ser catalogada de baixa categoria per parts dels sectors més intel·lectuals, que la van englobar dins la literatura d'ànecs mandarins i papallones. Aquesta es descrivia com un tipus de literatura de molta experimentació i poc refinada, on hi van englobar moltes temàtiques diferents, sota el pretext que els faltava plantejament ideològic (Denton, Fulton, & Orbaugh, 2003, p. 292).

### 1.1.1. La literatura detectivesca a la Xina

Paral·lelament a l'Edat d'Or de la literatura detectivesca occidental<sup>3</sup>, a la Xina, seguint l'estela que havia deixat Holmes a finals del segle XIX, també es va experimentar una Edat d'Or de la ficció de detectius i misteris (1900-1939). Els dos pilars base d'aquest període van ser, per una banda, les traduccions de novel·les detectivesques anglosaxones i francòfones, que van arribar a la Xina a través del comerç amb Occident, mitjançant els Ports Oberts<sup>4</sup>. Per altra banda, les novel·les de producció pròpia xinesa, les quals es basaven principalment en imitar les d'Occident, també van tenir el seu paper clau.

La solapa entre les dues edats de màxima esplendor del mateix gènere literari va propiciar que, en pocs anys de diferencia, es traduïssin<sup>5</sup> autors com ara Agatha Christie (1890-1976), Dorothy L. Sayers (1893-1957), John Dickson Carr (1906-1977) o Ellery Queen (1905-1982). Cal destacar, és clar, que cadascuna d'aquestes dues èpoques daurades s'ha de contextualitzar dins el seu àmbit social, cultural i geogràfic, amb unes circumstàncies totalment diferents. La ficció de misteri occidental ja tenia la seva base més que consolidada gràcies a autors destacats com Edgar Allan Poe (1809-1849) o Arthur Conan Doyle (1859-1930). Per contra, a la Xina, tot just es trobaven a les beceroles: primer traduït, i després imitant (Hao, 2012, p. 1-2), que és quan van començar a aparèixer els primers detectius genuïnament xinesos.

La primera traducció al xinès d'aquest gènere occidental, amb Sherlock Holmes com a protagonista, va arribar l'any 1896 per part de Zhang Kunde<sup>6</sup>. El traductor va traduir 4 històries curtes de Holmes: *The Adventure of the Naval Treaty*, *The Adventure of the Crooked Man*, *A Case of Identity* i *The Adventure of the Final Problem* (Yi, 2013, p. 296). L'impacte britànic a la regió, sumat a la fama del detectiu londinenc, va propiciar que fos el primer detectiu de ficció traduït. A més, Holmes destacava per ser una figura que, per mitjà de mètodes científics i lògics, resolía casos criminals al marge de la llei. D'aquesta manera, la literatura detectivesca moderna occidental va desembarcar a la Xina.

---

<sup>3</sup> Període d'esplendor de la literatura de detectius a la Gran Bretanya, els Estats Units i França, que engloba els primers anys de la dècada de 1920 fins a finals dels anys 30.

<sup>4</sup> Els Ports Oberts va ser el resultat sorgit arran dels Tractats Desiguals després de les Guerres de l'Opi (1839-1842 i 1856-1860). Les ciutats marítimes xineses es van veure obligades a obrir els ports a Anglaterra. Els occidentals, d'aquesta forma, va aconseguir grans avantatges comercials i una llei d'extraterritorialitat.

<sup>5</sup> Es parla sempre de traduccions d'obres occidentals a la Xina. A occident, en canvi, s'ha tardat gairebé 1 segle a traduir a l'anglès l'autor xinès més representatiu d'aquest període daurat: Cheng Xiaoqing ( ).

<sup>6</sup> Es desconeixen les dates de naixement i mort del traductor.

Ara bé, és erroni pensar que la literatura criminal va arribar a la Xina a finals del segle XIX, ja que molts segles abans que occident desenvolupés aquest gènere ja existien històries i escrits sobre justícia, crim i càstig (Hao, 2012, p. 116).

D'entrada, durant els períodes Wei (220-265) i Jin (265-420) es van redactar casos criminals amb els seus respectius càstigs. Segons Hao (2012), tot i que l'element sobrenatural hi tingui un paper destacat, aquests textos van ser dels primers que es poden catalogar dins el gènere criminal. Malgrat tot, no va ser fins al període de la dinastia Song del Nord (960-1127) quan va aparèixer el gènere criminal tradicional per excel·lència a la Xina fins a l'arribada dels detectius moderns: les *Gong-an*. Aquest gènere literari tradicional estava narrat per un narrador omniscient en 3a persona i en sentit cronològic. En aquestes històries sobre crim i càstig un agent de l'emperador, generalment un funcionari o un jutge, que representava el sistema judicial i legal imperial, presentava uns fets delictius contra un criminal. A partir dels testimonis i les víctimes —que apareixien en els somnis del jutge en forma fantasmal per ajudar-lo a resoldre el cas—, dictaminava un càstig pel perpetrador. Finalment, el càstig que s'aplicava al culpable també era narrat, com a part imprescindible de les *Gong-an* (Hao, 2012, p. 117-122). En aquestes històries, des de bon principi, el lector coneixia qui era el culpable —a diferència del *whodunnit*<sup>7</sup> occidental, on l'objectiu primordial era trobar el criminal. La narració del càstig també era clau, ja que mostrava la relació entre la persona que comet un delictes i les conseqüències de cometre'n un.

Així mateix, aquest gènere va mantenir-se, amb el Jutge Bao com personatge històricament més conegut, fins a finals del segle XIX, durant el final de la dinastia Qing. L'arribada dels occidentals, i l'afany xinès per modernitzar-se, va provocar el declivi del gènere *Gong-an*. Els sectors intel·lectuals el van titllar d'inferior, de ser una oposició a la modernitat, d'obsolet i tradicional (Hao, 2012, p. 126). A més a més, com que el protagonista era el representant del poder de l'emperador, aquestes històries estaven directament relacionades amb tot allò feudal, imperial i dinàstic. En un moment de decadència imperial, un gènere tan estretament relacionat amb la llei de l'emperador va passar a no tenir ni moral ètica ni social. Aviat, com a element lligat al passat, es va convertir en un dels sacrificis necessaris per assolir la modernitat. Aquesta, com ja s'ha comentat, va arribar amb un rival infal·libre: Sherlock Holmes, que indirectament va ser còmplice de l'assassinat de les *Gong-an*.

---

<sup>7</sup> Terme abreuiat que prové de la contracció en anglès de la pregunta "Who has done it?".

L'arribada del detectiu de Conan Doyle va interessar als cercles de caire intel·lectual perquè la seva figura representava la superioritat occidental, alhora que els brindava una immensa oportunitat d'educar a la població. En aquell moment no van entendre l'ús d'entreteniment que tenien les històries de detectius occidentals. I és que, tal com comenta Zhang Ping al text *Sherlock Holmes in China* (2005), les primeres històries del cèlebre detectiu (traduïdes per Zhang Kunde) es van publicar al diari *Shiwu Bao*, en una columna dedicada als avenços científics i tecnològics i a documents legals en relació a la jurisprudència (p. 110). Aquest diari va ser fundat i dirigit per Liang Qichao al 1896, amb l'objectiu de reformar la societat xinesa. Alguns traductors i editors van pensar que les històries de Doyle servien per ensenyar als lectors sobre temes relacionats amb les ciències, la tecnologia, el dret i la justícia per així comparar-ho amb el model opressiu imperial xinès sota el qual vivien —i “despertar-se”, emprant termes que més endavant Lu Xun (1881-1936) faria servir (1922). En aquest sentit Hao (2012) també menciona que “Chinese translators and intellectuals had been reading it [Holmes] as a discourse of Western modernity and had used it as a tool to educate readers and to bring enlightenment to society” (p. 156). Així pretenien educar tota la població de cara a assolir l'anhelada modernització<sup>8</sup>. L'excèntrica figura del detectiu, a ulls forans, semblava una forma de rebel·lió contra el confucianisme, ja que es promovien valors relacionats amb la igualtat i l'individu, alhora que proporcionava coneixements actualitzats de caire científic i tecnològic (Zhang, 2005, p. 107).

Pel que fa a la traducció d'aquest gènere literari occidental, com que es tractava d'una novetat per a la literatura xinesa, durant els primers anys, com que no es disposava de referents, cada traductor aplicava els mètodes que creia més convenients. El nom d'Arthur Conan Doyle, com a autor, va ser substituït pel del personatge i narrador John Watson<sup>9</sup>. Així, van crear un Watson autor-narrador, que tot i formar part de la trama, la contava des d'un punt de vista exterior i omniscient en 3a persona (Hao, 2012, p. 129-132). Altrament, per fer-ho més proper al lector xinès, els traductors van invertir la narració inversa del format detectivesc occidental i van modificar els títols. Aquests

---

<sup>8</sup> La confusió va ser tant gran que, fins i tot, els traductors van inventar-se prefacs a les històries de Conan Doyle on, suposadament l'autor havia escrit aquelles entretingudes narracions per aportar solucions de cara als problemes socials, tot apel·lant al lector (Zhang, 2005, p. 110). Altres intel·lectuals, com el poeta i traductor Liu Bannong ( , 1891-1934), en canvi, afirmaven que sols es tractaven de manuals per a aprenents de detectiu autodidactes (Hung, 1998, p. 74).

<sup>9</sup> Coprotagonista i narrador habitual dins les històries de Sherlock Holmes. A l'obra de Doyle és un narrador intern testimoni, que narra els fets en 1a persona.

darrers van passar del suspens que infonien els originals a contenir paraules o frases que resumien el contingut del relat o que, fins i tot, en revelaven la resolució final (Zhang, 2005, p. 109-110). Tot i tenir característiques britàniques, les primeres històries de Holmes traduïdes recordaven les tradicionals *Gong-an*.

En aquest sentit, es van emprar les casi desaparegudes *Gong-an* per fer de mediadores entre els traductors xinesos i els detectius occidentals (Hung, 1998, p. 72-73). A partir d'un element tradicional descartat van poder prendre exemple i adaptar les traduccions, per fer-les més recognoscibles de cara al lector xinès, que estava acostumat a l'estructura i l'ordre cronològic de les *Gong-an*. Alhora, en paraules d'Eric Hobsbawm, això va suposar una "invenció de la tradició", que "dotava d'una certa autoritat a les traduccions" i reafirmava una identitat xinesa davant les potències imperials (com es cita a Hung, 1998, p. 72).

Amb la informació que aporten els diferents acadèmics consultats, és convenient destacar que es va produir una *Sherlockmania*<sup>10</sup> a la Xina, on el personatge fictici va assolir una fama sense precedents. En conseqüència, van aparèixer revistes dedicades exclusivament als detectius (*Detective World*, *Detective Monthly*...) i, fins i tot des del Japó, l'acadèmic i escriptor de misteri Edogawa Ranpo ( , 1894-1965) va observar que "les traduccions xineses de Holmes eren tan completes que el Japó [tot i estar més avançat en ciències modernes i tecnologia] estava anys llum enrere de la Xina" (com es cita a Hao, 2012, p. 55). El fervor pels detectius va provocar que traductors de renom com Lin Shu o Zhou Zouren (1885-1967) s'embarquessin en la traducció d'aquest nou gènere literari occidental (Wei, 2017, p. 180).

No va ser fins al tombant de segle quan van començar a veure que Conan Doyle no transmetia cap missatge, sinó que sols buscava entretenir. Per tant, Holmes va perdre tot el seu valor intel·lectual i ja no va aparèixer més en el diari de Liang Qichao, que va substituir-lo publicant informes de casos reals (Zhang, 2005, p. 110). Altres intel·lectuals, per la seva banda, van passar d'intentar aprendre cegament tot el que creien que Holmes els volia ensenyar a rebutjar-lo, tot titllant-lo d'oferir un contingut de baixa moral i de poca qualitat.

---

<sup>10</sup> Des dels grups més intel·lectuals, aquesta bogeria per Sherlock Holmes (i pel gènere detectivesc) es va veure com tot un èxit. Les històries de detectius eren ideals per educar alhora que atrapaven al lector. El punt més àlgid pel que fa al número de traduccions es va viure entre 1903 i 1909 (Wei, 2017, p. 180).

No obstant, entre les masses lectores ja s'havia fet famós i, per això, amb fins comercials, van sorgir un munt d'imitadors de Sherlock Holmes (1910-1925). Cheng Xiaoqing ( , 1893-1976) va ser l'escriptor més prolífic a l'hora de plasmar un "Holmes xinès" (eren històries com les de l'inquilí del 221B de Baker Street, però amb personatges xinesos en un espai xinès, que habitualment era Shanghai). Cheng, aviat, es va convertir en l'exponent més important de la literatura detectivesca a la Xina tant per les seves traduccions, les aportacions acadèmiques al gènere (*On Detective Fiction*, 1946)<sup>11</sup>, i per ser l'autor del cèlebre detectiu xinès Huo Sang ( ) (Zhang, 2005, p. 110-111).

A banda de Cheng Xiaoqing, també cal mencionar el seu amic i escriptor Sun Liaohong ( , 1897-1958), pare del famós Lu Ping ( )<sup>12</sup>. Ambdós van destacar com dos dels exponents més grans de la literatura d'Ànecs mandarins i papallones. Al ser rebutjada com a literatura seriosa, els intel·lectuals al capdavant del Quatre de Maig de 1919 van classificar-la com a literatura barata, sense plantejament ideològic ni revolucionaria, tot i estar lligada cronològicament als anys de La República (1912-1949). Al 1949, per aquests motius exposats, i per la prohibició de tota literatura moderna i occidental, va cessar qualsevol activitat relacionada amb els detectius de ficció (Denton, Fulton, & Orbaugh, 2003, p. 291-292, 349). El gènere, a la República Popular de la Xina, va caure en letargia forçada durant més de tres dècades (Kinkley, 2000, p. 241-242).

### **1.1.2. La literatura detectivesca al Japó**

Els orígens de la literatura de detectius al Japó, sense incloure els gèneres criminals presents des d'abans del període Meiji, es poden atribuir sobretot a tres grans figures rellevants en l'àmbit literari: Kuroiwa Ruikō ( , 1862-1920), un traductor que adaptava les històries d'autors estrangers, sense cap mena de drets d'autor; Okamoto Kidō ( , 1872-1939), escriptor i creador d'un detectiu que va viure durant el període Edo, l'inspector Hanshichi; i Edogawa Ranpo ( , 1894-1965), peça clau en el desenvolupament de la literatura de detectius al Japó, amb personatges tan

---

<sup>11</sup> Article acadèmic on Cheng Xiaoqing fa un repàs sobre el desenvolupament del gènere de detectius a la Xina des de finals del segle XIX fins gairebé la primera meitat del segle XX.

<sup>12</sup> Elegant i cavallerós lladre de ficció xinès, expert en l'art de la disfressa, inspirat en la figura d'Arsène Lupin, de l'escriptor francès Maurice Leblanc (1864-1941). Igual que el personatge de Leblanc amb Holmes, Lu Ping manté una rivalitat antagònica amb Huo Sang.

rellevants com el detectiu Akechi Kogorō. Aquest darrer, pel seu paper cabdal en aquest treball, és analitzat en gran detall a l'apartat 2.2.

Els antecedents de la literatura detectivesca moderna japonesa es divideixen en dos tipus: les històries de tribunals i les biografies criminals. El primer dels dos tipus, el més antic, està basat en el gènere *Gong-an* de la Xina, on uns jutges “incorruptibles” condemnen als criminals, que ja es coneixen des del principi de l'obra (Silver, 2008, p. 22-24). Per altra banda, les biografies de criminals servien per conèixer els crims i la vida d'alguns condemnats. En aquesta categoria s'inclouen les *dokufu-mono* o “històries de dones tòxiques”, que tractaven sobre dones criminals i seductores (Silver, 2008, p. 30).

Pel que fa a Kuroiwa Ruikō, va ser el primer traductor japonès que va traduir una obra criminal de ficció al Japó, a l'any 1887. Es tractava de *XYZ: A Detective Story* d'Anne Katherine Green (1846-1935). Tot i això, la primera obra de temàtica criminal de no-ficció fou un manual d'investigació i temes judicials holandesos anomenat *Tantei jitsuroku* (*Report on the virtues of Dutch Politics*), traduït l'any 1863 (Tsutsumibayashi, 2015, p. 89). Ruikō va destacar per les seves traduccions lliures, que es consideren com una mena d'adaptacions, ja que seleccionava, ometia i creava paràgrafs a voluntat. De forma habitual el traductor barrejava aspectes occidentals amb japonesos, aconseguint una mena de “domesticació d'allò estranger” (Silver, 2008, p. 88). La modernitat la veia des d'un punt de vista positiu. El seu èxit comercial es va basar sobretot amb la maca d'un acord de drets d'autor internacional, que no va arribar fins al 1899<sup>13</sup>. Sherlock Holmes ja havia arribat al país nipó durant Meiji, però no va ser fins al període Taishō quan va esdevenir popular. Des dels sectors més de caire intel·lectual, el detectiu londinenc era considerat de poca categoria, pel seu ús d'entreteniment, tot i que alhora era necessari per expandir l'ús de l'anàlisi científic al Japó (Tsutsumibayashi, 2015, p. 85). Tot i la fama de Holmes, en la literatura detectivesca japonesa, l'obra de més influència pels autors contemporanis va ser la traducció de l'obra de Poe, *The murders in the Rue Morgue*, la qual va establir moltes convencions del gènere de detectius (Lackney, 2020, p. 61-62).

Per altra banda, Okamoto Kidō va destacar per anar contra la modernitat present a les obres dels detectius. Per aquesta raó, va crear un detectiu que vivia en el període Edo (1603-1867), l'inspector Hanshichi, un ex-okapiki o policia de l'època que resolvia els casos amb l'observació i, sobretot, a través de pressentiments i no de raonaments lògics.

---

<sup>13</sup> A la Convenció de Berna per a la Protecció d'Obres Literàries i Artístiques, l'any 1886, es va firmar un acord mundial de drets d'autor. El Japó el va firmar el 1899.

L'autor considerava que si escrivia una narració de detectius moderna, enlloc d'escriure la seva obra, inconscientment acabaria imitant a Occident. No obstant, l'estructura inversa de narrar la investigació, present a les obres protagonitzades per Hanshichi, era un tret característic dels detectius moderns, igual que el narrador en primera persona (Silver, 2008, p. 114, 132).

## 2. Autors i obres

Abans de realitzar l'estudi dels relats seleccionats, convé dedicar un apartat a cadascun dels seus autors, ja que ambdós són cabdals en el desenvolupament del gènere detectivesc modern en els seus països respectivament; sense tractar la seva biografia alguns dels aspectes analitzats a continuació no es podrien comprendre en detall. Cheng Xiaoqing, a la Xina, i Edogawa Ranpo, al Japó, van ser part dels primers escriptors que, a partir de les novel·les de detectius traduïdes que els van servir de referents, van desenvolupar exitosament la seva versió del gènere. En altres paraules, els dos autors van aconseguir adaptar, tot i la problemàtica de la diferència cultural, un gènere literari d'occident a la seva pròpia cultura.

### 2.1. Cheng Xiaoqing

El primer dels dos autors és el que es considera “Pare de la literatura de ficció detectivesca moderna xinesa” (com es cita a Wong, 2007a, p. 209), tant per les seves aportacions i currículum com a traductor de l'anglès al xinès en matèria de detectius, com per ser el creador del cèlebre, també detectiu, Huo Sang.

Cheng Xiaoqing ( ) va néixer en el si d'una família pobre el 2 d'agost de 1893, al districte de Nanshi, a Shanghai<sup>14</sup>. Des de ben petit, gràcies als esforços paterns, va estudiar en una escola privada, però la mort del seu pare l'any 1903 va propiciar que cinc anys més tard hagués d'abandonar-la, tot i ser un alumne prometedori (Wong, 2007a, p. 207). Com a primogènit, Cheng es va veure obligat a treballar per mantenir econòmicament a la família. Als 16 anys va ser admès com a aprenent en una companyia occidental de fabricació de rellotges (Heng Dali Clock and Watch Store) on, gràcies a un

---

<sup>14</sup> Hi ha discrepàncies entre els biògrafs sobre el dia del seu naixement: algunes fonts apunten que l'escriptor va néixer el 21 de juny del mateix any. La qüestió principal és que no es disposa de molta informació biogràfica de l'autor que s'hagi pogut confirmar. A causa de l'ocupació japonesa (1937-1945) i la Revolució Cultural (1966-1976) es van destruir un munt de documents i llibres, incloses algunes obres de Cheng. Tot el que se sap de l'escriptor és gràcies a escriptors amics seus (Weisl, 1998, p. 12).



company seu, va afeccionar-se a la literatura. En conseqüència, va començar a escriure relats curts de ficció, alguns dels quals van ser acceptats per diferents editorials. D'aquesta manera, Cheng disposà d'uns diners extres que va invertir en classes d'anglès (Weisl, 1998, p. 12).

Finalment, l'any 1914 la seva carrera com a escriptor va iniciar amb una obra on, per primera vegada, apareixia el personatge més important de l'obra de Cheng: Huo Sang. La història, anomenada *The Shadow in the Lamplight*<sup>15</sup> (*dengguang renying*, ), va guanyar un concurs d'un diari de Shanghai, sent consegüentment publicada. Un any després, Cheng Xiaoqing va aconseguir feina a Suzhou<sup>16</sup> com a professor del dialecte Wu (en concret, del subdialecte de Shanghai). Allà, on també hi va traslladar tota la seva família, va conèixer un professor estranger que el va ajudar de manera substancial en millorar l'anglès. Per Cheng Xiaoqing, saber anglès era fonamental per entendre occident (Hao, 2012, p. 60). Gràcies a això, al cap de poc mesos, juntament amb Zhou Shoujuan (1894-1968) va rebre l'encàrrec de traduir al xinès clàssic totes les històries de Sherlock Holmes que encara quedaven per traduir (Wong, 2007a, p. 208).

La fascinació que tenia Cheng pel detectiu de Conan Doyle el va impulsar a crear una de les seves obres més aclamades. Es tractava de *Jiangnan yan* ( ) (1919), una novel·la escrita en xinès clàssic on va aprofundir psicològicament i descriure en detall al detectiu Huo Sang (Weisl, 1998, p. 12-13). Cal destacar que llavors, amb el 4 de maig de 1919, es va impulsar l'escriptura vernacle i, en pocs anys<sup>17</sup>, Cheng va ser capaç de canviar d'estil per no quedar lligat al clàssic, que es veia com a no-modern i tradicional, i així les seves narracions van poder arribar a més persones (Hao, 2012, p. 64). En certa manera, l'escriptor representava al Moviment del Quatre de Maig pel fet d'adoptar una literatura provinent d'occident i escriure històries que educaven i atacaven al crim i a la tradició —que eren elements que afeblien a la Xina. Per altra banda, el fet d'entretenir, des de les

---

<sup>15</sup> En aquesta primera obra l'autor va presentar el detectiu com a Huo Sen ( ), però a causa d'un error tipogràfic de l'editorial es va publicar com a Huo Sang ( ). No obstant això, Cheng Xiaoqing va decidir no esmenar l'error i el va mantenir en totes les històries posteriors del seu famós personatge. Huo, per evitar el maldecap de fer un avís al diari —i publicar-lo perquè ho sabessin els lectors—, va decidir no corregir-ho (Tam, 1992, p. 123).

<sup>16</sup> Ciutat perifèrica de Shanghai, situada al nord-oest d'aquesta. Hi ha biografies de Cheng Xiaoqing que el situen com a natiu d'aquesta ciutat, en lloc de ser originari de Nanshi (Tam, 1992, p. 114-115).

<sup>17</sup> No consten documents sobre en quin moment exacte l'autor va passar a l'estil d'escriptura vernacle (Kinkley, 2000, p. 195).

esferes més intel·lectuals del Moviment, va causar que es catalogués l'autor de fer ficció popular, i l'incloguessin dins del grup de la literatura d'ànecs mandarins i papallones.

A partir de llavors, Cheng Xiaoqing es va dedicar a redactar històries curtes de publicació regular —a l'estil de Doyle, periòdicament en revistes llegides per grans masses— on Huo Sang resol·lia casos criminals de tota mena. Aquestes van aparèixer en revistes com ara *Dissabte* (Kinkley, 2000, p. 194). L'època més fructífera de l'escriptor, que gaudia d'una creixent popularitat, es situa entre principis de la dècada de 1920 fins a principis de la de 1940. És important mencionar que, en aquest període, ja ho va escriure tot en llengua vernacle (Wong, 2007a, p. 208).

Durant aquest apogeu Cheng no només va escriure sobre les grandeses del seu cèlebre detectiu, sinó que també va realitzar, per correspondència, uns estudis en dret occidental, psicologia i criminologia en una escola estatunidenca per aconseguir més realisme a les seves històries (Kinkley, 2000, p. 195). A més, ho va compaginar tot plegat amb l'edició de la revista *The Detective World* (*zhentan shijie*)<sup>18</sup> al 1922 i les traduccions d'autors com Maurice Leblanc (1864-1941), Earl Derr Biggers (1884-1933) o Willard Huntington Wright (1888-1939), més conegut com a S. S. Van Dine (Wong, 2007a, p. 209). Per tant, és correcte dir que Cheng Xiaoqing va dedicar bona part de la seva vida al gènere detectivesc, sent una de les figures cabdals, ja que fins i tot va escriure assajos sobre el tema. L'escriptor tenia clar que “la ficció detectivesca no era sols per entretenir, sinó que també servia per millorar i modernitzar la Xina” (Kinkley, 2000, p. 239); i que aquestes històries, en realitat, eren “un llibre de text disfressat” (Wong, 2007b, p. vii) amb la capacitat d'ensenyar al lector. En certa manera, els escrits de Cheng feien de nexa entre la literatura seriosa i la literatura popular (Wei, 2017, p. 182), tot i ser rebutjat pels primers.

Per últim, ja al 1930 se li va encarregar la gran empresa d'adaptar tot Sherlock Holmes en estil vernacle, amb un sistema de puntuació modern, que convertiria aquesta traducció en la versió estàndard de Sherlock Holmes a la Xina. Així mateix, també obtingué el càrrec d'editor de la revista *New Detective* (*xin zhentan*) i va editar en format de butxaca tots els casos de Huo Sang (Wong, 2007a, p. 209-210). Ara bé, a partir de 1949, amb la prohibició de la literatura moderna i occidental, la seva activitat literària pràcticament va cessar, tot i que no se sap gaire res de Cheng fins a la seva mort, el 12 d'octubre de 1976 (Weisl, 1998, p. 12-13).

---

<sup>18</sup> Revista enfocada principalment al gènere detectivesc on també s'hi publicaven històries d'arts marcial i d'aventures (Yi, 2013, p. 295).

### 2.1.1. *The shoe i The other photograph*

Els dos relats analitzats de Cheng Xiaoqing es troben recopilats en el llibre *Sherlock in Shanghai*, traduït a l'anglès per Timothy C. Wong (1941-) i publicat per la University of Hawaiï Press el 2007. El recull està compost per 8 relats curts del gènere detectivesc que Cheng va publicar al llarg de la seva carrera d'escriptor. No obstant, són sols 6 d'aquests els escrits protagonitzats per la figura més rellevant de tota la seva obra literària: el detectiu Huo Sang<sup>19</sup>. Com no podia ser d'altra manera, igual que la parella Holmes-Watson, Huo va sempre acompanyat pel seu amic i narrador d'estil *Watsonià*<sup>20</sup>: Bao Lang.

*The shoe* (1923), en xinès *Yizhi xie* ( ), és la primera obra que s'inclou en el recull de relats *Sherlock in Shanghai*. Aquesta obra està estructurada en 6 capítols, que separen la història segons els esdeveniments que succeeixen i, igual que a la majoria de les obres protagonitzades pel “Sherlock Holmes d'Orient”<sup>21</sup>, aquesta també està narrada pel seu amic i acompanyant Bao Lang.

Tot comença, justament, amb Bao Lang recordant, amb l'ajut dels seus escrits, un cas d'assassinat que va ocórrer l'any 1921. La jove Ding Fangzhu va ser trobada assassinada a la seva habitació, en una residència d'estil occidental. L'únic fil per descobrir el culpable era una sola sabata, igual que el títol homònim, que va ser localitzada al costat del cos. És un element present en tot el relat, que acaba portant mal de caps a la policia, amb els inspectors Ni Jinshou (amic de Huo Sang i Bao Lang) i Fan Tong (un policia amb aires de grandesa, emprat per Cheng per criticar al funcionariat arrogant i de ment tancada). En canvi, Huo Sang, a través de l'observació i la deducció, aconsegueix localitzar noves pistes i testimonis de cara a la cerca del culpable. Finalment, el detectiu, sempre sense explicar res a ningú, ni al seu company Bao Lang, el narrador, descobreix que el culpable és el marit de la víctima i que, la causa del crim és la sabata: un jove que anava begut després d'una festa va llançar la seva sabata al balcó de la jove i, en veure-

---

<sup>19</sup> En 3 dels altres relats –2 compartits amb Huo Sang– apareix Jiangnan yan, l'arxienemic del detectiu. Es tracta d'una misteriosa figura inspirada en James Moriarty (arxienemic de Sherlock Holmes), pels seus llaços criminals; en Robin Hood, pel tema del repartiment de riqueses entre rics i pobres; i en el lladre de ficció Arsène Lupin, per les seves habilitats en el pillatge, la disfressa i l'engany. L'últim relat del recull no conté cap dels personatges principals de l'obra de Cheng.

<sup>20</sup> Terme per fer referència a un narrador construït a partir del model de narrador de l'inseparable amic de Sherlock Holmes: John Watson. Per a més informació consulteu l'apartat 3.1.

<sup>21</sup> Títol honorífic que el propi escriptor Cheng Xiaoqing va col·locar a Huo Sang.

la, el marit es va pensar que ella tenia un amant. En un arravatament de gelosia la va assassinar.

La segona obra de Cheng Xiaoqing que s'analitza en el present treball és també el segon escrit que s'inclou a la recopilació traduïda per Wong. *The other photograph* (1927), en xinès *Di'erzhang zhaopian* ( ), és un relat també protagonitzat per Huo Sang i Bao Lang ( ), separat en 5 capítols, on s'enfronten a un cas de xantatge. En aquesta ocasió, una jove anomenada Gu Yingfen entra a la residència de Huo Sang per demanar-li ajuda: un malvat intel·lectual anomenat Wang Zhisheng li fa xantatge amb una fotografia de la seva difunta germana. La condició que li imposa és que es trobin en un parc allunyat del centre de la ciutat. Tot i això, en el lloc de la trobada, la jove es troba amb una figura que no s'assembla a en Wang Zhisheng, tot i que aquesta insisteixi que ha vingut al parc per conèixer la jove Gu Yingfen. La confusió acaba en un baralla entre Bao Lang i aquest nou personatge desconegut.

A causa de l'enrenou, el xantatgista envia una nova amenaça: aquesta vegada té una altra fotografia, on Gu Yingfen surt al costat del misteriós personatge en un racó amagat d'un parc dels afores, cosa que es podria mal interpretar com la prova d'una relació extramatrimonial. Aquest fet, com que pot posar en risc el futur matrimoni de la jove, fa que tant Huo Sang com Bao Lang decideixin trobar-se cara a cara amb el malfactor. És una conversa tensa, ja que cap dels tres actors vol demostrar ni una debilitat, on Huo Sang acaba ensenyant la seva arma secreta: una foto del xantatgista fent la foto enmig del parc a la Gu Yingfen. Per aquest motiu, Wang Zhisheng decideix fer un últim moviment i enviar la fotografia a la casa del futur espòs de Gu Yingfen. No obstant, el personatge misteriós del parc, Yang Chunbo, fa acta de presència al final i, en veure que va ser utilitzat pel criminal, li esventa un cop de puny que acabarà amb la seva vida. D'aquesta manera, la violència, tot i no ser del grat de Huo Sang, acaba solucionant el cas.

## 2.2. Edogawa Ranpo

L'homòleg japonès de Cheng Xiaoqing, en aquest cas, tant per context històric com per la realització d'aquest anàlisi, és l'escriptor Edogawa Ranpo ( , 1894-1965). Per la seva banda, també és considerat el "Gran mestre de l'edat d'or de la ficció criminal i de misteri del Japó", a més de ser l'autor dels diferents casos on apareix el detectiu Akechi Kogorō ( ), el "Sherlock Holmes japonès".

Edogawa Ranpo és el pseudònim que va utilitzar Hirai Tarō per dedicar-se a l'escriptura, en especial a la literatura de detectius. Va néixer l'any 1894, a la prefectura de Mie, tot i que va créixer prop de la ciutat de Nagoya. Als 17 anys va entrar a la Waseda University, a Tòquio, i es va llicenciar en economia. Durant els seus anys universitaris va descobrir les obres occidentals d'Edgar Allan Poe i Arthur Conan Doyle, dels quals en va quedar totalment enamorat (Miller, 2016). La influència dels dos autors més representatius del gènere de detectius occidental va fer que el jove somiés amb traslladar-se als Estats Units, per dedicar-se professionalment a l'escriptura de misteri. Malgrat tot, a causa de la falta d'estalvis, el seu somni va quedar estroncat i es va resignar a viure entre les ciutats de Tòquio i Osaka durant diferents períodes, on va fer multitud feines de tota mena que més endavant li servien d'inspiració pels seus primers casos (Silver, 2008, p. 135). Durant vuit anys, es va dedicar, entre una feina i una altra, a estudiar la tradició literària criminal del seu país. A més a més, fou llavors quan va començar a utilitzar el pseudònim amb el que més lectors el van conèixer: Edogawa Ranpo, en una clara mostra d'admiració a Edgar Allan Poe. El nom d'Edogawa Ranpo, llegit amb la pronunciació japonesa, sona igual que el nom del seu ídol estatunidenc (Silver, 2008, p. 132).

Passats aquests vuit anys, al 1923, Edogawa va presentar l'obra *The Two-sen of Copper Coin* ( ) a la revista *Shinseinen*. L'editor en cap de la revista, per primera vegada va quedar sorprès de veure una obra genuïnament japonesa, que no era ni una adaptació ni una mera imitació d'autors estrangers. Per tant, aquesta obra va esdevenir la seva primera publicació, la qual es va llançar al costat de noms tan coneguts dins el gènere com G. K. Chesterton i Maurice Leblanc (Varteresian, 2019, p. vii). Aquesta dècada d'entreguerres va servir a Edogawa per propulsar la seva carrera com a escriptor de literatura de detectius. Així, al 1925 va publicar *The case of the Murder on D. Hill* (D

), on per primera vegada va aparèixer el seu personatge més cèlebre —amb el permís del Dimoni de les Vint Cares—, el detectiu Akechi Kogorō. Inicialment era un personatge exclusiu per al primer cas, però després de sorprendre tant els seus amics com a la crítica, va continuar escrivint més aventures del jove detectiu. Aquest primer cas, comenta Varteresian (2014), va servir per respondre a les crítiques que afirmaven que era impossible idear un cas d'assassinat en una habitació tancada al Japó, donades les circumstàncies que l'arquitectura japonesa es basava en la fusta i el paper (p. xi). Així, el creador d'Akechi va ser comparat entre un dels grans escriptors de l'imaginari dels detectius.

Tot i això, Edogawa no estava satisfet amb les seves obres, anomenades *tantei shosetsu* (novel·la de detectius) i, cap a 1930, va virar cap a un nou estil literari, basat en l'estètica i l'exquisidesa dels continguts eròtics i grotescos. Edogawa va combinar la *tantei shosetsu* amb aquest nou estil, per donar pas a l'anomenat *ero-guro*, on predominava el sadisme per sobre el misteri. A part de ser reconegut com el "Gran mestre de l'edat d'or de la ficció criminal i de misteri del Japó", Edogawa va guanyar-se el sobrenom de "creador de l'ero-guro" (Silver, 2008, p. 137). Per altra banda, l'experiència adquirida en el món de la literatura de ficció va animar a Edogawa a traduir sis relats del seu referent, Poe, l'any 1931. A partir d'aquest moment, l'autor va tornar a fer un gir inesperat a la seva carrera literària i va començar a publicar històries de misteris i de detectius, aquesta vegada enfocades als nens (Miller, 2016). En aquesta ocasió, el protagonista era l'adolescent i assistent d'Akechi, en Kobayashi Yoshio ( ), líder de la banda dels *Boys Detective Club*, en una clara al·lusió d'Edogawa al grup d'investigació de què disposava Holmes: *The Irregulars of Baker Street* (Varteresian, 2019, p. xiii).

Al llarg de la seva carrera, Edogawa Ranpo va escriure més de 20 novel·les, 53 relats curts i 6 llibres d'assajos sobre el gènere detectivesc (Miller, 2016). La Segona Guerra Mundial (1939-1945) va suposar un punt i a part a la carrera de l'escriptor. Va ressorgir de nou durant la postguerra, i amb les històries dels *Boys Detective Club* va superar els seus rècords de vendes. L'escriptor, gràcies a la seva popularitat, va fundar la *Nihon Suiri-Sakka Kyōkai* (Mystery Writers of Japan), que cada any, des de llavors, entrega el premi *Edogawa Ranpo*, en honor a la millor producció detectivesca de l'any al Japó. Edogawa va ser conegut sobretot com un escriptor del període Taishō tot i publicar també a Shōwa, fins al 1965, quan va morir (Varteresian, 2014, p. x).

### **2.2.1. *The case of the murder on D. Hill* i *The Black Hand Gang***

Les dues obres estudiades d'Edogawa Ranpo també es troben agrupades dins d'una mateixa antologia. *The Early Cases of Akechi Kogorō* (2014) és un recull de 3 breus relats —i la novel·la curta *The Dwarf* ( )— de l'escriptor de misteri japonès. Va ser traduït a l'anglès per William Varteresian (1989-) i publicat per l'editorial Kurodahan Press. En aquesta ocasió, els relats estan ordenats cronològicament, tal com es van publicar entre 1925 i 1926, ja que són els primers casos on apareix el detectiu Akechi Kogorō. Com també passa a les obres de Doyle i Cheng, Akechi és acompanyat, en els

dos primers relats<sup>22</sup>, per un amic seu, de qui es desconeix la identitat, que funciona com a narrador.

L'any 1925 Edogawa Ranpo va escriure *The case of the murder on D. Hill* (D ), un relat on, tal com s'ha comentat, per primera vegada apareixia la figura del jove detectiu Akechi Kogorō i el seu amic, encarnant també el narrador. El cas està organitzat en dues seccions: “Els fets” i “El raonament”. En la primera part, el narrador i el detectiu Akechi Kogorō descobreixen el cadàver de l'esposa d'un venedor de llibres. De seguida, la policia s'encarrega del crim (Akechi aquí encara no és conegut com a *meitantei* o gran detectiu) fins que arriben a un cul de sac en la investigació: és un crim en una habitació tancada. Durant els dies següents, el narrador es dedica a investigar l'escena del crim fins que descobreix que totes les proves apunten al detectiu Akechi. Tot i això, emprant la psicologia i l'observació Akechi defensa que el culpable no és ell, i revela que es tracta del venedor de la botiga de *soba* del costat de la llibreria, qui compartia un gust pel sadomasoquisme amb la víctima, qui ha mort, diu, “sota consens mutu”.

A causa del furor que va generar Akechi Kogorō entre els seus amics i familiars, Edogawa va decidir que els següents escrits també els protagonitzés el mateix personatge. Així doncs, poc temps després, també al 1925 va presentar el relat *The Black Hand Gang* ( ), el qual està dividit en dues parts: “Els fets revelats” i “Els fets ocults”, el qual està narrat pel mateix narrador que a l'obra anterior. Es tracta d'una història sobre el suposat segrest d'una jove que, tot i el pagament fet per la família, no apareix enlloc. Akechi és avisat pel narrador, qui comparteix parentesc amb la víctima, i decideix investigar aquest estrany segrest de la banda criminal més famosa del moment: la “Black Hand Gang”. Tot i això, després de desxifrar el codi que li permet trobar la localització de la jove, Akechi Kogorō descobreix que el segrest sols era una farsa del criat, en Makita, i que la jove Fumiko, la suposada segrestada, havia fugit de casa per trobar-se amb el seu enamorat, sense saber el rebombori que havia causat la seva marxa.

### 3. Anàlisi i comparació dels elements moderns

El continu contacte amb occident, tant voluntari com forçat, va suposar pels dos territoris asiàtics una font inacabable de recursos considerats moderns i occidentals, que

---

<sup>22</sup> En l'altre relat apareix sol i de forma testimonial. A la novel·la curta, Akechi, de nou sense acompanyant-narrador, ha patit diferents canvis psicològics i, sobretot, de vestimenta.

van provocar una època de canvis socials i avenços en la majoria dels àmbits científics i tecnològics. És un procés, la modernització, que com ja s’ha comentat també afecta la literatura i, així, permet obrir una finestra des d’aquesta art escrita cap al període en qüestió. I si bé les històries d’aquests nous detectius ocorren dècades després de l’inici d’aquest procés, l’impacte i posterior efecte de la modernitat occidental hi és ben present.

Tot i això, a la Xina, la tradició tenia el seu paper destacat. Aquest aspecte es fa palès a les dues obres seleccionades de Cheng quan es toquen temes relacionats amb les dones i la moralitat tradicional: en ambdues obres les víctimes són dones —una és assassinada; a l’altra li fan xantatge— i els protagonistes, tots personatges masculins, en més d’una ocasió posen en dubte o discuteixen sobre la moralitat d’aquestes. A *The shoe* el lloctinent Fan creu que la causa de la mort de la jove Ding Fangzhu està relacionada amb un afer extramatrimonial (Cheng, 2007d, p. 17), tot i que els parents i criats de la difunta afirmessin rotundament que es tractava d’una esposa devota, “sense els mals hàbits de les dones modernes de Shanghai” (Cheng, 2007d, p. 27). Aquest punt de discussió serveix a Cheng per criticar comportaments que han sorgit amb la modernitat, ja que trenquen amb la moralitat tradicional. La dona xinesa havia de ser eternament fidel, obedient i submissa al marit (Beja & Bustamante, 1993, p. 46, 57).

El segon relat de Cheng, *The other photograph*, també posa el focus en la moralitat de la dona respecte la família i la tradició. Gu Yingfen, víctima d’un xantatge, és descrita per Bao Lang com una jove que “possiblement hagi rebut educació moderna, però que encara es troba sota la influència dels pares. Per això no es pot considerar del tot “alliberada” [de la tradició]” (Cheng, 2007c, p. 48). L’autor, d’aquesta manera, defensa que amb l’educació moderna ohm es pot deslliurar de les cadenes de la tradició. La modernització, vista com una alliberació mitjançant els estudis és un tema que va esdevenir una constant a l’obra de Cheng. Finalment, pel que fa al tema de la família, aquest s’analitza en profunditat al següent apartat 3.1, on Cheng, a través del narrador, en fa una visió en retrospectiva respecte la modernitat.

Altrament, al Japó, l’occidentalització va continuar durant la “Democràcia Taishō”, amb el flux entrant de productes i idees modernes, alhora que el territori continuava exercint l’hegemonia militar i tecnològica a la regió. És un període on la tradició japonesa es troba barrejada amb el pensament occidental (Varteresian, Introduction, 2014, p. x). Un dels exemples més evidents és el concepte de *ryōsai kenbo* (bona esposa, mare sàvia) encunyat per Nakamura Masanao (1832-1891) l’any 1875, en



contraposició al nou model de noia moderna (moga<sup>23</sup>) que s'havia generat a Tòquio, i que era definit pels mitjans com una noia emancipada, de comportament escandalós i sense moral, que gaudia de llibertat sexual (Sato, 2003, p. 45-46, 62). L'acadèmica en estudis de gènere Sekiguchi Sumiko (2010) va comentar que la idea de la “bona esposa i mare sàvia” havia agafat força durant l'era Meiji, però que tot i presentar-se com a tradició no era res més que un producte de la modernitat, en combinació amb el pensament tradicional confucianista, que havia influït el Japó des d'abans de Meiji (p. 107-109). En canvi, sembla que aquest manament per a les dones no és tan present a les obres seleccionades d'Edogawa Ranpo, on es barrejaven elements materials genuïnament japonesos amb d'altres d'occidentals<sup>24</sup>. L'autor va defugir de la tradició, en part, per encaixar dins l'imaginari de la literatura detectivesca occidental.

Els dos relats triats de l'escriptor japonès tenen diferents punts en comú amb els de Cheng. Una d'aquestes coincidències passa per la figura de la víctima: a les obres d'Edogawa les víctimes també són dones mentre que els protagonistes tornen a ser tots homes. Una d'elles és assassinada mentre que l'altra ha estat suposadament segrestada. No obstant, a cap de les dues se les acusa d'adulteri ni de ser males esposes o deslleials al pare. De fet, paradoxalment, la víctima de *The case of the murder on D. Hill* comet una infidelitat juntament amb el seu assassí, amb qui comparteix el mateix apetit sexual sadomasoquista (Edogawa, 2014b, p. 27). A més, la Fumiko, la noia presumptament segrestada a *The Black Hand Gang*, fuig de casa per trobar-se amb el seu amor (que possiblement no seria acceptat pels seus pares) (Edogawa, 2014a, p. 49-50). En aquest sentit, l'amor lliure agafa el relleu a la tradició de la dona sotmesa al pare o al marit. La víctima de D. Hill gaudeix de llibertat sexual, tot i que comet una infidelitat, mentre que la Fumiko s'escapa per triar amb qui casar-se.

La dualitat entre Orient i Occident, que es denota a les històries d'ambdós escriptors, també es va traslladar en les diferències de gènere. A part de les diferències en

---

<sup>23</sup> Moga ( ) és l'abreviatura japonesa de “modern girl”. El japonès (pronunciat *modan gāru*) en pren les dues primeres síl·labes de cada paraula per formar el terme.

<sup>24</sup> Aquests elements materials moderns no només són físics, ja que tal com s'analitza a l'apartat 3.4, Edogawa va afegir coneixements i referències al món literari i academicista occidental. A més a més, a diferència del seu compatriota xinès, Edogawa Ranpo va començar a escriure quan la modernització ja havia arrelat, brotat i donat els seus primers fruits al Japó, per tant alguns dels elements ja formaven part del dia a dia de la societat nipona. La feina de l'autor però, no es simplifica, ja que si bé no ha de “triar” entre quins elements moderns col·loca a l'obra i quins no, ha d'evitar afegir gaire modernitats, que farien perdre l'essència japonesa de l'obra.

la vestimenta<sup>25</sup>, els papers que representen tant homes com dones són totalment diferents: les poques dones que apareixen en els relats ho fan per ser víctimes del crim, alhora que a l'obra de Cheng es troben lligades com a representats exemplars de la tradició. Els homes, ben al contrari, fan el paper del bon detectiu heroi. Representen i gaudeixen la modernitat<sup>26</sup>, i la seva funció es basa en ajudar a les indefenses dones de les urpes dels criminals (que també són representats per homes). L'analogia és evident: el bon detectiu, que simbolitzaria occident i la modernitat, salva a les víctimes femenines, que serien la representació personificada de la Xina o del país del sol naixent. Per tant, la modernitat, en aquest sentit, es projectava com la "salvació" per a aquests països d'una tradició lligada al passat, que segons els pro-modernitat no deixava marge de progrés. Cal dir, a més, que aquesta dinàmica seguia el patró del gènere detectivesc occidental de finals del segle XIX i principis del XX, que estava reservat en bona part als homes.

El *wayō secchū* ( ) és l'expressió nipona per descriure la coexistència entre els aspectes japonesos amb els nouvinguts des d'occident (Kumagai & Keyser, 1996, p. 2-3). Si bé les dues autores citades fan servir aquest terme per parlar de la convivència simultània actual entre un estil japonès i un d'occidental<sup>27</sup>, també és aplicable a la Xina i al Japó d'entre finals del segle XIX i el primer quart del segle XX. En el present anàlisi dels quatre relats, que són un reflex de la societat a través dels ulls dels dos autors, aquest concepte pren un paper destacat per via dels diferents binarismes existents al període: entre l'estil europeu i estatunidenc i l'estil japonès o xinès. En aquest sentit, el *wayō secchū* s'entén com la simultaneïtat espai-temps entre allò modern (occident) i allò tradicional (Àsia oriental).

Seguint en aquesta línia, a causa d'aquest context històric, social, cultural i geogràfic, en la literatura detectivesca, que en si mateixa era un producte més de la modernitat, es van reflectir els canvis i reformes que s'estaven produint. Els dos autors més cèlebres d'aquest gènere literari a la Xina i al Japó, Cheng Xiaoqing i Edogawa Ranpo, van reflectir aquests canvis alhora que van incorporar, també, coneixements

---

<sup>25</sup> Desenvolupat a l'apartat 3.3.

<sup>26</sup> No obstant, la dona era la representació i imatge del consumidor modern, amb diferents cartells publicitaris on apareixien dones modernes que, per exemple, duïen el cabell més curt (Lackney, 2020, p. 22).

<sup>27</sup> Alguns dels exemples que presenten són la dualitat d'estils de menjar, que es separen en l'occidental i el japonès. En una casa, entre habitacions, també es poden trobar els dos estils en harmonia (l'habitació occidental, amb mobles occidentals, en una casa d'estil japonès) i, amb la roba, aquesta coexistència també és encara visible (Kumagai & Keyser, 1996, p. 3).

moderns. Per tant, convé destacar que ambdós autors, en les seves obres, representen la modernitat als seus països amb un punt de vista i un propòsit en ment. Amb l'objectiu d'analitzar com es representava la modernitat en les obres detectivesques a la Xina i al Japó, s'estudien i es comparen els elements que durant les primeres dècades del s. XX es consideraven moderns a l'àrea d'Àsia oriental i que apareixen de forma natural a les obres dels dos autors tractats.

### 3.1. Estructura i narrador

L'any 1841, l'escriptor nord-americà Edgar Allan Poe va publicar el que es considera per molts la primera història de detectius moderna: *The Murders in the Rue Morgue*<sup>28</sup>. Si bé hi ha controvèrsia, és innegable la influència de l'escrit de Poe ja que, inconscientment, va col·locar les bases i els fonaments del que seria la literatura detectivesca moderna occidental. Més tard, Sir Arthur Conan Doyle va popularitzar el gènere i, d'aquesta manera, autors fascinats amb les narracions de l'escriptor anglès, com ara Cheng Xiaoqing i Edogawa Ranpo, també van aplicar aquestes noves convencions: una estructura narrativa inversa, per recopilar els fets ocorreguts en un crim, sense seguir l'ordre cronològic habitual narratiu; la figura del narrador acompanyant, que funcionava més com un recurs literari que com a personatge; i el detectiu modern<sup>29</sup>.

Pel que fa a l'estructura narrativa, en primer lloc, cal destacar que la literatura tradicional xinesa es basava, en gran mesura, en narrar els fets en sentit cronològic (Zhang, 2005, p. 4). En altres paraules, aquesta seguia una estructura basada en el principi de la causalitat, explicant tots els fets per ordre de successió. Zhang (2005) comenta que va ser gràcies a les traduccions que va poder arribar aquest nou tipus estructural de la narració occidental a la literatura xinesa (p. 108). Aquest model invers va ser utilitzat per Cheng Xiaoqing<sup>30</sup> a l'obra *The shoe* (1923), on Bao Lang, el narrador, a partir de les seves llibretes on anota els crims resolts per Huo Sang, explica “un problemàtic cas que va ocórrer el 1921” (Cheng, 2007d, p. 1). És una estructura, a partir d'uns escrits o unes

---

<sup>28</sup> Tot i que l'obra de Poe sigui considerada, per una gran majoria, com la primera, existeix un cert debat entre acadèmics sobre si realment ho fou. Alguns autors consideren aquesta honorífica posició se la disputen obres anteriors com *Mademoiselle de Scuderi* (1819), *The Rector of Veilby* (1829), *The Secret Cell* (1837) o *The Murder of Engine Maker Rolfsen* (1839) (Koliassa, 2019, p. 100-101).

<sup>29</sup> En el present apartat s'analitzen els dos primers elements, mentre que la figura del detectiu, al ser cabdal dins del gènere literari, s'estudia a fons al següent apartat (3.2).

<sup>30</sup> Cheng Xiaoqing i Zhou Shoujuan van estandarditzar aquesta estructura a la Xina quan, a les traduccions de Holmes, no van invertir l'ordre, com si havien fet altres traductors (Zhang, 2005, p. 5).

memòries, on el narrador presenta un cas que ha passat, similar al model de Watson a les diferents aventures de Sherlock Holmes. Tot seguit, narra com procedeix la investigació del detectiu —i en alguns casos la del propi narrador— fins que, al final, es retrocedeix en el temps (narrativament parlant) per explicar com es va cometre el crim. Aquesta narració inversa tan característica del gènere també va ser utilitzada per Edogawa Ranpo a les seves obres, com per exemple *The case of the murder on D. Hill*. Mitjançant el narrador, relata com aquest es va veure involucrat en un assassinat que va passar al mes de setembre (Edogawa, 2014b, p. 1), cosa que indica que es tracta d'un crim passat. A continuació, explica part de la investigació fins que, quan els personatges es troben en un cul de sac, sense manera de trobar proves conclusives per trobar el culpable, la narració fa un salt endavant de “deu dies després de l'assassinat” (Edogawa, 2014b, p. 14). En aquest punt, el detectiu Akechi Kogorō i el narrador fan retrospectiva i, a més d'explicar el moment i la manera com la víctima va morir, també revelen com es va dur a terme la resta de la investigació per acabar descobrint el culpable (Edogawa, 2014b, p. 21-28).

Respecte al punt de vista, Rolston (1993) menciona que a Occident les discussions d'aquest tema giraven al voltant del narrador. Així, se'l classificava segons si era un narrador en primera persona o en tercera; si era omniscient, limitat o semi-limitat; o si era un personatge intern o extern a la història (p. 114-115). A la Xina, en canvi, aquest debat no es produí; fent una mirada al passat, a les obres considerades precedents nacionals de la literatura criminal, les *Gong-an*, apareix un narrador de caire omniscient, que sap tot el que passava o què pensaven els altres personatges (Huang, 2018, p. 131). Per altra banda, en textos que simulaven ser cartes o diaris predominava la primera persona, mentre que en els relats històrics la tercera persona impersonal tenia més presència, ja que atorgava autoritat als escrits. En altres obres tradicionals, on els autors-narradors simulaven ser rondallaires orals, es barrejava la tercera persona amb la primera (Rolston, 1993, p. 122-123). Al Japó, també, les històries de caràcter criminal tradicionals (històries de tribunals i biografies criminals) eren narrades per un narrador omniscient (Silver, 2008, p. 22).

Així mateix, amb el desembarcament dels detectius, el gènere literari va patir algunes alteracions. En ambdós contextos geogràfics la literatura criminal va passar del narrador omniscient a un únic punt de vista dins la història, amb un narrador testimoni<sup>31</sup>.

---

<sup>31</sup> Tipus de narrador format per un personatge que participa a la trama mentre relata les històries del protagonista. És un narrador limitat que narra en dues veus: la seva, en primera persona, i la d'un narrador càmera, que va explicant el relat tal com l'observa, en tercera persona, a més de les accions de la

Aquest darrer, no representava a l'autor, tot i que podia expressar o representar les seves idees. És un model extret de la literatura occidental moderna, d'autors com Poe, amb el narrador sense nom que acompanyava al detectiu C. Auguste Dupin; o Arthur Conan Doyle, amb el narrador amic de Holmes, el doctor John H. Watson. Tal com es veu en els següents paràgrafs, Cheng Xiaoqing va adoptar un narrador d'estil *Watsonià*, mentre que Edogawa Ranpo va utilitzar un narrador de característiques més similars al de *The Murders in the Rue Morgue*, però amb algunes diferències substancials.

Per tant, d'una banda, a les obres *The shoe* i *The other photograph* s'identifica el narrador Bao Lang ( ), que en temes de protagonisme sols és superat per Huo Sang. És un home de mitjana edat, vell amic del detectiu<sup>32</sup>, que es dedica a l'escriptura professional. De fet, és Bao Lang qui redacta els casos resolts pel seu amic<sup>33</sup>, alhora que també li fa d'assistent durant aquests. La parella protagonista conviu en el mateix apartament, al 77 d'Aiwen Road, residència que emula la que compartien Holmes i Watson al 221B de Baker Street. Però les similituds del narrador de ficció shanghaiese amb el de Londres no s'acaben aquí. Ho (1996) destaca que mentre John Watson és la veu de la classe mitjana britànica de finals de l'època victoriana, Bao Lang representa els valors de la classe mitjana xinesa de la primera dècada de la República de la Xina (1912-1949), dues societats que compartien un caràcter de caire conservador (p. 42).

Continuant en aquest línia, Cheng, que havia col·locat a Huo Sang com el portaveu de la modernitat, va atribuir al seu narrador valors morals lligats al passat per fer de contrapunt, sense que aquest s'arribés a considerar anti-modernista (sols aquells valors que l'autor considerava adequats i no inapropiats pel futur de la Xina, com ara el compromís amb el matrimoni). Aquesta dualitat entre tradició i modernitat indica que, si bé Cheng defensava el procés de modernització, també n'era crític i no l'acceptava cegament, tot aferrant-se a alguns valors tradicionals com la virtut i la moralitat confuciana. D'aquesta manera, l'escriptor va incloure dues visions totalment contradictòries de la vida social, amb Huo com a representant de la ment científica, defensora del coneixement i el mètode, i Bao Lang com a ment literària, que posava en

---

resta d'actors presents (Trancón, 2012, p. 456). En canvi, no sap què pensen els altres personatges (Huang, 2018, p. 132).

<sup>32</sup> Es van conèixer a la Zhonghua University, durant els seus anys estudiantils (Cheng, 2007b, p. 113). Per a més informació llegiu el relat *The examination paper* (*Shijuan*), publicat al mateix recull. Segons Wong, es desconeix l'any que va ser publicat (2007a, p. 211). La traducció en anglès és del 2007.

<sup>33</sup> Aquest recurs, igual que Arthur Conan Doyle, l'utilitza Cheng Xiaoqing per poder explicar els casos a través del narrador, qui els va anotar en el seu moment.

dubte la moralitat de la ciència (Liu, 2016, p. 132-133). Fins i tot, segons Hao (2012), es pot veure en Bao Lang un lligam amb les *Gong-an*: el personatge més conegut d'aquest gènere tradicional, el Jutge Bao, de manera no casual, comparteix els mateixos caràcters que els del cognom del narrador (p. 155). També, aquest binarisme es fa palès en qüestions de caire social. Per exemple, a l'inici del relat *The other photograph* Bao Lang destaca l'aparició als diaris d'anuncis on joves, tant homes com alguna dona, busquen parella amb l'objectiu final del matrimoni o, ben al contrari, comuniquen els seus divorcis (Cheng, 2007c, p. 45). Bao Lang no s'escandalitza, tot i que comenta que "mig segle enrere, qualsevol hagués quedat sorprès de veure anuncis públics d'aquesta mena" mentre que ara "s'ha convertit en una qüestió socialment acceptada" (Cheng, 2007c, p. 45). És en aquest moment quan Cheng, mitjançant el narrador, aprofita per fer una breu revisió a la institució del matrimoni a la Xina al llarg del temps: per una banda, Bao Lang considera inacceptables les pràctiques feudals del matrimoni forçat, però també destaca que "els autoanomenats modernistes han transformat la unió conjugal en una simple farsa, que fan i desfan de la nit al dia, [...] alhora que és una falta de respecte a la institució del matrimoni" (Cheng, 2007c, p. 45-46). És "un abús de l'amor lliure", comenta Liu (2016, p. 114). Aquesta qüestió preocupava a Cheng, que tot i acceptar la modernitat, temia que aquesta enfonsés la institució matrimonial i, de retruc, la de la família, cosa que suposaria el trencament de la societat, més encara si prevalien valors com la fidelitat o la pietat filial.

D'altra banda, a *The case of the murder on D. Hill*, Edogawa Ranpo presenta un narrador de qui es desconeix el nom. Es tracta d'un jove recent graduat, sense feina i de "no més de vint-i-cinc anys" que passa els dies de la seva vida llegint llibres i observant, sense gaire interès, als transeünts des d'alguna cafeteria (Edogawa, 2014b, p. 1, 16). Aquesta cafeteria serveix com a espai de trobada entre Akechi i el narrador, on es van conèixer i fer amics poc temps abans de l'assassinat a D. Hill (2014b, p. 2). Cal comentar que la descripció tan vaga del personatge indica un possible apropament de l'autor cap al majoritari públic jove de la revista *Shinseinen*, que es veiessin així com a participants de la trama. A més, el narrador acaba sent usat més com a recurs literari que no pas com a personatge. No obstant, al relat *The Black Hand Gang*, Edogawa revela informació nova que humanitza una mica més al narrador, tot i que continua en l'anonimat. Com a excusa per relacionar Akechi amb el cas del segrest de la Black Hand Gang, les víctimes, tant la Fumiko com la seva família, són parents directes del narrador (Edogawa, 2014a, p. 29-33), altra vegada emprat com a recurs narratiu.

Convé destacar que si bé Cheng Xiaoqing i Edogawa Ranpo coincideixen a utilitzar el narrador-personatge com un recurs, cadascú en fa un ús lleugerament diferent. L'autor de Shanghai, en un dels seus assajos sobre literatura criminal, va exposar que per escriure un cas s'havien de presentar quatre proves o pistes per ajudar al lector a resoldre'l. Tot i això, tres d'aquestes havien de ser falses, restant-ne sols una d'autèntica (Huang, 2018, p. 138). Un exemple clar es troba al text *The shoe*, on l'objecte homònim acaba sent una pista falsa per identificar l'assassí (Cheng, 2007d, p. 39). La funció de Bao Lang, el narrador, continua Huang (2018), era la de distreure el lector i portar-lo per mal camí de cara a la resolució final (p. 138-139). Així, en l'últim moment, el detectiu apareixia com a guia pel lector per trobar la solució correcta i engrandir encara més la seva figura observadora, deductiva i de grans coneixements. En aquest sentit Ho (1996) designa al personatge com una mena de narrador no fiable, tot i que no amagui cap mena d'informació al lector, perquè no aconsegueix respostes concloents a partir de les pistes, com si que fa Huo Sang (p. 39-40). Així s'evitava que la gent resolgués el cas ràpidament, abans que el gran detectiu, i la intel·ligència Huo Sang, al costat de la de Bao Lang, aparentava molt més superior del que ja era.

Posant punt i final en aquest apartat, l'autor japonès, a part d'emprar el narrador en la seva funció habitual, la d'explicar la història, també el va utilitzar per a la investigació del crim<sup>34</sup>. Aquest només relata els infructífers intents de la policia o d'Akechi de trobar el culpable, sinó que també investiga a títol personal. "I've also made investigations at the scene, just like a detective. And now I've arrived at a single conclusion" comenta el narrador al seu amic i detectiu Akechi Kogorō abans d'exposar-li la seva hipòtesi del crim (Edogawa, 2014b, p. 16). En aquest aspecte el narrador d'Edogawa es distancia de Bao Lang (i de bona part de la tradició detectivesca occidental), qui acaba sent un mer subordinat i el múscul de Huo Sang, qui li demana (o ordena), que es "quedi a casa per esperar un fax" (Cheng, 2007d, p. 33). I tot i que el narrador dels casos de D. Hill, que per uns instants s'havia posat la gorra de detectiu, s'equivoca en la seva deducció, aquest fet, comenta Lackney (2020), demostra que a Tòquio a part del detectiu també hi havia altres persones amb una gran habilitat deductiva i de raonament.

---

<sup>34</sup> És un narrador que, a més, interpel·la molt amb el lector. Tot i això, aquest aspecte de les històries de detectius no és una novetat a les literatures de la regió, ja que el recurs d'un narrador que es comunica amb els lectors s'aprecia en obres com el *Genji monogatari* (*Conte de Genji*, segle XI): "Dejad que os pida perdón a todos por haber trazado un retrato tan desfavorable de mi protagonista" (Murasaki, 2006).

Així, a part de posar el detectiu en escac (ja que és acusat pel narrador de ser l'assassí a partir de proves sòlides), Edogawa va respondre a les crítiques que apareixien a la revista *Shinseinen*, que deien que aquest gènere literari occidental era massa monòton, en el sentit que sempre era el detectiu qui, amb el raonament, ho resolía tot (p. 67-69). Edogawa Ranpo no va tornar a fer servir aquest narrador sense nom, així que la seva història comença i acaba amb aquests dos relats, que contràriament van servir d'enlairament per a la figura d'Akechi Kogorō, el detectiu.

### **3.2. El protagonista. La figura del *Holmes***

L'estrella de la literatura detectivesca i criminal, sense cap mena de dubte, és el detectiu, un nou tipus de personatge que va arribar amb la modernitat. Amb origen a la literatura moderna occidental, a partir de referents com Sherlock Holmes o Auguste Dupin, Huo Sang i Akechi Kogorō encarnen aquestes excèntriques figures. Els dos detectius asiàtics, tot i beure de la mateixa font i compartir l'objectiu de resoldre el crim descobrir els malfactors, en el moment present dels relats de les antologies (anys vint del segle XX) són dos personatges amb moltes diferències.

En primer lloc, començant pel més veterà, Huo Sang ( ) és la viva imatge d'un Sherlock Holmes xinès. Ambdós detectius, mitjançant l'ús del mètode científic, resolen casos de tota mena, encara que l'objectiu real de Cheng darrere la creació de Huo Sang va ser el d'establir una figura que guiés en l'expansió del discurs científic a la Xina (Hao, 2012, p. 176). A més a més, Liu (2016) comenta que amb l'ús del mètode científic Huo Sang era vist com un intel·lectual (p. 130). Cheng Xiaoqing havia vist en els detectius l'oportunitat d'or per estendre la modernitat a la Xina i canviar la ideologia i els coneixements dels lectors mitjançant un entreteniment cultural de masses (p. 134). En aquest aspecte Kinkley (2000) comenta que Cheng i Huo Sang "Fa[n] enginyeria social" (p. 193), tema que es desenvolupa en més detall a l'apartat 3.4. Així, un ampli sector de la població aprendria coneixements moderns, útils i de valor social a través dels comentaris al final de cada relat, on era crític amb temes educatius, morals i socials.

Val la pena ressaltar que Huo Sang porta un estil de vida molt modern i, de manera habitual, vesteix esmòquing, una peça de roba occidental. És gairebé un detectiu modern occidental disfressat de ciutadà xinès, que destaca per la seva alçada (Cheng, 2007c, p. 70) i el seu nom, que està compost sols per dos caràcters, cosa que li atorga un cert exotisme (Hao, 2012, p. 150). A més, les inicials H. S. són una referència directa al



detectiu Sherlock Holmes (S. H.). No obstant, el detectiu xinès “estima el seu país i als seus ciutadans” i, d’aquesta manera, tant ell com Cheng Xiaoqing es troben en una posició privilegiada per fer de mediadors entre les dues cultures, sense afavorir-ne cap ni creure-hi cegament (Zhang, 2005, p. 112-113).

Les similituds amb Sherlock Holmes no s’acaben aquí, ja que Huo Sang toca el violí durant un moment de confusió en el cas de *The shoe*, ja que ha aparegut una prova que embolica tota la investigació (Cheng, 2007d, p. 29). A més el detectiu xinès disposa d’una gran habilitat d’observació i deducció, igual que la que Holmes va demostrar el dia que va conèixer el doctor Watson, on només observant va deduir el passat del seu futur amic i acompanyant (Doyle, 2009a, p. 24-25). Aquesta situació és repetida per Huo Sang a la història *The other photograph*, on a part de deduir què pensava Bao Lang després d’observar-lo llegint el diari, sap que la clienta que acaba d’arribar a la seva oficina té un problema que li impedeix casar-se (Cheng, 2007c, p. 45-48). Així mateix, tant Holmes com Huo Sang no mostren interès en les dones i viuen en el celibat. No obstant, en el cas de Sherlock Holmes hi ha una excepció: Irene Adler. En canvi, en els relats de Cheng no hi apareix cap Irene que pugui captar l’interès del detectiu xinès. Les edats d’ambdós protagonistes també són semblants i, tot i que aquesta xifra no és explícita a l’obra de Cheng Xiaoqing, és possible determinar aproximadament que tant Huo Sang com Bao Lang tenen entre trenta i quaranta anys, una xifra similar a la del duo Holmes-Watson durant en els seus anys d’esplendor. Si bé les edats dels dos amics tampoc s’especifiquen, a la història curta *His Last Bow* (1914) el narrador comenta que el personatge de Holmes ronda la seixantena (Doyle, 2009b, p. 975). Així, a *grosso modo*, juntament amb l’aparença física i els anys que va viure l’autor, es dedueix l’edat de Huo Sang.

Així doncs, Huo Sang és pràcticament un *doppelganger*<sup>35</sup> de Sherlock Holmes. Tot i això, existeixen algunes diferències mínimes, sent l’ús de les drogues la més important. Quan Sherlock Holmes va ser traduït a la Xina els traductors van ometre els passatges on el detectiu consumia drogues, com per exemple a la novel·la *The Sign of Four* (1890), on el detectiu consumia cocaïna, a més d’altres substàncies com la morfina (Doyle, 2009c, p. 89-90). Per tant, Huo Sang és un personatge —i detectiu— perfecte, sense cap mena de punt dèbil, cosa que el fa menys humà (Kinkley, 2000, p. 184).

Per altra banda, més enllà del mar de la Xina Oriental, Akechi Kogorō ( ) tot just acabava de debutar com a detectiu. Per aquest motiu, una comparació

---

<sup>35</sup> Terme literari per referir-se al doble d’un mateix.

directa amb el detectiu xinès, qui es dedicava professionalment a resoldre misteris, a hores d'ara seria injusta. Una dècada més tard, amb el detectiu japonès fictici consolidat professionalment, el duel de deduccions estaria servit i en igualtat de condicions. Tornant als relats analitzats, Akechi és un jove d'entre vint i vint-i-cinc anys, amb els cabells sense cuidar, ben despentinats, que vesteix *yukata*, una peça de vestimenta japonesa (i no occidental com Huo Sang). El detectiu novell viu sobre una botiga de tabac, envoltat de piles de llibres que dificulten qualsevol acció quotidiana. En el relat de l'assassinat a D. Hill, el narrador menciona que Akechi és un personatge excèntric, però de molta intel·ligència (Edogawa, 2014b, p. 2). Més tard, a la història *The Black Hand Gang*, també comenta que “té una gran capacitat cripto-analítica”, després d'aconseguir resoldre un codi xifrat sense dificultat (Edogawa, 2014a, p. 29). Per fer encara més misteriós i estrany al personatge, el narrador no sap exactament a què es dedica, tot i que especula que podria tractar-se d'un acadèmic, ja que Akechi li va dir que “estudiava humans” (Edogawa, 2014b, p. 15). Aquestes paraules cobren sentit al final del relat, quan per mitjà de la psicologia, branca de coneixement que va arribar al Japó amb la modernitat, fa confessar al culpable del crim (p. 26-28). Més endavant, ja fora del relats analitzats, Akechi continua evolucionant com a personatge, tot canviant cap a vestimentes més arreglades (roba occidental) després de les seves estades a l'estranger. Ara sí, Akechi es dedica professionalment a l'ofici de detectiu i podria competir amb el perfecte Huo Sang, tot i que al final s'acaba batent en duel amb el lladre francès Arsène Lupin, manllevat per l'autor japonès, a l'obra *The Gold Mask* ( ) (Edogawa, 2019).

Com a conclusió, Edogawa va saber transportar i adaptar la figura del detectiu a un context japonès, tot creant un particular detectiu japonès, de qui tot just començava a brotar el seu potencial<sup>36</sup>. Per altra banda, Cheng va agafar un personatge de la literatura occidental i, sols sinitzant-lo de nom, a més d'afegir-li alguns valors de moralitat tradicional, el va col·locar enmig d'una Shanghai en ple intent de modernització, on es combinaven tota mena d'elements de dues cultures i tradicions totalment diferents.

### **3.3. L'espai. Elements materials i sensorials de la ciutat moderna**

A cavall entre els segles XIX i XX, les ciutats de Shanghai i Tòquio van urbanitzar-se i créixer de forma accelerada. La capital nipona va passar dels 1,3 milions

---

<sup>36</sup> Originalment Akechi va ser plantejat per Edogawa com un personatge d'un sol ús, però la fama que va assolir entre els que van llegir el seu primer cas va obligar a l'autor a continuar fent-lo aparèixer (Varteresian, 2014, p. xiii).

d'habitants l'any 1897 als més de 3,3 milions de residents l'any 1920, mentre que 16 ciutats del país van superar els 100.000 habitants (Lackney, 2020, p. 48-49). A Shanghai també apareixen resultats similars, ja que durant les tres primeres dècades del segle XX la població gairebé es va triplicar, arribant també als 3 milions de persones el 1930 entre les tres parts de la ciutat: la Concessió francesa, l'Assentament Internacional<sup>37</sup> i l'àrea controlada per la Xina. Entre aquestes tres particions el nombre d'estrangers, aquell mateix any, segons el cens, era de 58.276 persones (Weisl, 1998, p. 5). Representaven un percentatge mínim en el total de la població, i tant als textos de Cheng Xiaoqing com als d'Edogawa no apareix cap individu estranger. No obstant, algunes de les innovacions, invents i altres elements provinents d'Occident (per tant considerats moderns) omplien multitud de pàgines de les històries dels detectius. En els següents apartats s'analitzen alguns d'aquests objectes moderns i occidentals en l'espai xinès i japonès, que es complementen amb la informació sobre quan van arribar als dos territoris, si ja estaven arrelats o si es tracten de concessions fetes per l'autor, per realçar el paper de la modernitat a través dels detectius.

A l'hora d'analitzar una història detectivesca, a part del detectiu i del mètode, l'espai és un dels aspectes més importants: "on s'ha comés el crim?" és una de les preguntes per excel·lència. Les residències, els parcs i la mateixa ciutat acaben esdevenint "escenaris domèstics" on es cometien els crims (Ho, 1996, p. 40). I portar aquest nou gènere literari en un espai on encara no existia va suposar un augment de la percepció del crim entre els lectors a la ciutat i societat moderna. Lackney (2020), en aquest sentit, destaca que la figura del detectiu, en aquest món ple de robatoris i assassinats, era l'encarregada de resoldre'ls, juntament amb el lector, i restablir l'ordre i la justícia (p. 46). Així doncs, aquest gènere literari, permetia experimentar els perills de la ciutat moderna des d'una distància de seguretat (p. 47). Les històries dels crims més impossibles que havien llegit gràcies a les traduccions i adaptacions ara passaven en un espai local, que el lector coneixia molt bé.

Abans d'entrar en detall sobre els nous elements de l'espai convé destacar que, si bé Cheng Xiaoqing volia assolir la modernitat tot transmetent coneixements occidentals mitjançant les seves obres, l'autor no acceptava cegament tot allò que venia d'occident,

---

<sup>37</sup> Les dues concessions estrangeres van ser fonamentals pel desenvolupament de la literatura xinesa ja que, d'aquesta manera, es va poder tenir accessibilitat a llibres d'arreu del món (Ho, 1996, p. 44).

com si havien fet alguns pro-modernistes durant les dues últimes dècades del segle XIX. En aquest sentit Ho (1996) menciona que Cheng havia de vigilar què apareixia i què no als seus escrits, perquè tot i tractar-se de tecnologia i valors que ajudarien al creixement del país, tot procedia de territoris imperialistes, els mateixos que tant havien malmès a la Xina durant el segle XIX (p. 56). A més a més, una gran quantitat d'elements moderns a les seves històries hagués provocat que el titllessin d'abanderat d'un procés d'occidentalització, problema que l'hauria perjudicat en la seva carrera d'escriptor. Però no va ser així, i el mèrit de Cheng recau en la manera tan natural com va combinar aquests objectes moderns (els que considerava que serien útils pel desenvolupament de la Xina) amb una crítica a Occident. Per una banda no es deixava encegar per occident, qui disposava d'elements que proporcionaven comoditats quotidianes i avenços tecnològics; per altra, era crític amb la tradició xinesa, sols acceptant valors rellevants en el desenvolupament com a persona, com la saviesa o l'honestat. També, aquells altres elements que ja s'havien naturalitzat dins la societat xinesa de finals del període Qing apareixen com una part més de la societat.

En un altre sentit, al Japó, Edogawa Ranpo no va incloure tants elements materials occidentals en les seves primeres obres, excepte els que ja formaven part del dia a dia nipó, que també són rellevants en el present treball. Edogawa no era un pro-modernitat ni una persona aferrada als costums feudals del període Tokugawa. Malgrat tot, l'autor sentia una especial admiració pels clàssics literaris occidentals, a qui intentava igualar i esdevenir-ne part de l'imaginari (Silver, 2008, p. 132).

Tornant a la “jungla del crim” que era la ciutat (Lackney, 2020, p. 46), en ambdós relats de Cheng Xiaoqing és fàcil apreciar la gran quantitat d'edificis d'estil occidental que apareixen. “The building was Western-style, constructed with dark bricks set in pale mortar” (Cheng, 2007d, p. 3). Aquests edificis van començar a ser construïts amb l'establiment d'assentaments i concessions europees, durant la 2a meitat del segle XIX, cosa que a l'any 1921, que és l'any on va ocórrer el crim de la narració *The shoe*, ja es trobaven presents a la ciutat, sobretot entre les altes classes de la societat. L'edifici de l'anterior cita es tracta, ni més ni menys, que una propietat del director del Banc de Hangzhou. Allà, que és on es produeix l'homicidi del primer cas, “els mobles són [també] d'estil occidental”. Tot el contrari passa a les narracions d'Akechi Kogorō, on els escenaris són “genuïnament japonesos”, sense cap influència occidental destacable. L'espai del relat *The case of the murder on D. Hill* és un edifici de fusta i parets de paper,

amb portes lliscants, on es barregen negocis i habitatges a parts iguals. L'interior, que pràcticament no és descrit per Edogawa, es compona d'habitacions amb tatamis, amb la presència d'un llum, que té molta importància per la resolució del crim (Edogawa, 2014b, p. 1-13). La presència d'una cafeteria, a l'altra vorera del carrer, és l'única representació d'una importació estrangera al país (Edogawa, 2014b, p. 1-2). És clar que no és cap afegiment de l'autor japonès, ja que tres dècades enrere, entre 1885 i 1890, el concepte de cafeteria va arribar al Japó. Durant les acaballes del període Meiji, quinze anys abans del cas, les cafeteries es van començar a popularitzar arreu del país (White, 2012, p. 93).

Per altra banda, sense sortir dels edificis japonesos, Edogawa situa l'escena del primer crim d'Akechi Kogorō dins d'un habitatge japonès (Edogawa, 2014b, p. 5-14). Per primera vegada, al 1925, un autor nipó va aconseguir escriure sobre un cas fictici d'assassinat en una habitació tancada. Fins llavors, els lectors sols havien llegit sobre aquesta mena de crims de ficció a les traduccions i adaptacions, que passaven en edificis occidentals de maó i ciment. Tot i això, Edogawa n'aconsegueix situar un en un espai totalment japonès. Silver (2008) comenta que d'aquesta manera construeix una temàtica que era absolutament occidental a través d'un mitjà japonès, on l'arquitectura té un paper clau i, de retruc, genera una hibridació d'aquest subgènere fictici (p. 158). L'habitació tancada no és físicament real, però gràcies a l'espai, que és una zona de residències i negocis, en cada direcció hi ha alguna persona fent accions quotidianes, impeding així la sortida del presumpte assassí. Així, de forma indirecta, es forma una vigilància mútua constant que genera el perfecte espai tancat. Edogawa presenta una variant literària criminal moderna, sense cap element arquitectònic modern, i s'equipara als seus referents, sense eliminar l'element cultural nacional ni prendre prestat cap espai físic occidental, una preocupació recurrent de l'autor (p. 159-160).

La representació de Cheng de la ciutat, en certa manera, s'apropa, però sense entrar-hi, a la dels escriptors de l'escola Neo-sensacionista de Shanghai, que representaven les sensacions que es percebien en una ciutat moderna i cosmopolita. Aquest moviment va sorgir al Japó com una resposta més a la modernitat urbana (Omura, 2012). Cheng Xiaoqing, en aquest aspecte, escriu al relat *The other photograph*: "Other than the chirping of birds from the treetops above the rustle of the windblown leaves near the roots below, no other noises—certainly not the din of city traffic—could be heard." (2007c, p. 54). L'autor expressa una percepció pels sons de la ciutat (i els que se senten dins el jardí on Bao Lang es troba), en especial la insuportable remor dels vehicles a ple

centre de Shanghai, un element sensorial que la modernitat va fer créixer de forma exponencial. A més a més, a l'escrit *On the Huangpu* (*Huangpu jiang zhong*, 1942)<sup>38</sup>, inclòs en el recull de Cheng però no analitzat en aquest treball, apareix a la ciutat el tramvia, una invenció que serveix als protagonistes per moure's per la ciutat (Cheng, 2007a, p. 134-135). Aquest mitjà de transport elèctric, a la ciutat portuària de Shanghai, va ser construït l'any 1908, tot i que la primera línia fou construïda a Beijing el 1899 (Chen, 2017, p. 5). Per tant, la inclusió d'aquest mitjà de transport modern a les històries de Huo Sang, a part de ser un element que ja forma part de la ciutat xinesa, és purament utilitària pels personatges.

Pel que fa a l'electricitat, fanals, làmpades i bombetes formen part de la quotidianitat de les aventures dels dos detectius. Són un element més que passa desapercebut, tot i que a la primera aparició d'Akechi una làmpada i una bombeta, juntament amb l'interruptor, tenen un paper fonamental a l'hora de resoldre el cas. Es tracta d'una bombeta de filaments de tungstè<sup>39</sup>, sobre la qual, en un principi, els investigadors pensen que va ser tancada des de l'interruptor per l'assassí abans de fugir de l'escena del crim. Per aquesta raó, la policia, el narrador i Akechi analitzen l'interruptor, en cerca d'empremtes dactilars (Edogawa, 2014b, p. 9, 22). Malgrat tot, no va ser el culpable qui va tancar el llum, sinó una molt oportuna i casual desconexió dels filaments de tungstè. Si bé l'electricitat al Japó havia arribat durant els últims anys del segle XIX, fins al 1907 les làmpades de querosè i de gas encara eren àmpliament usades per la població. No va ser fins als inicis del període Taishō quan les bombetes, i els filaments de tungstè, van estendre's en bona part de les llars de les ciutats japoneses (Silver, 2008, p. 193). També, parlant de fils, el telegrama és un mitjà de comunicació que tan Akechi com Huo Sang fan servir per enviar notificacions i missatges importants durant els seus respectius casos (Edogawa, 2014a, p. 40-41; Cheng, 2007d, p. 36). Es tracta d'un altre invent provinent d'Occident, que va generalitzar el seu ús cap al 1901, quan els britànics van aprofitar la Rebel·lió dels bòxers (1899-1901) per estendre més cablejat arreu del país. Aquest sistema de comunicació ja s'havia introduït en territori xinès al 1871 pels mateixos anglesos, sense el permís del govern Qing, ja que portaven una dècada

---

<sup>38</sup> Data de publicació dins l'antologia *Cases investigated by Huo Sang* (*Huo Sang tan'an*). Es desconeix la data de publicació original del relat (Wong, 2007a, p. 212).

<sup>39</sup> Fil en posició espiral, fet de tungstè, que habitualment s'empra a les bombetes incandescents perquè produeixin llum a partir de l'electricitat.

pressionant infructíferament (des de finals de la Segona Guerra de l'Opi) per la seva implantació (Knüsel, 2007, p. 523, 530).

Un altre punt d'interès en aquest procés d'hibridació cultural és el de la vestimenta. Als dos relats de Cheng Xiaoqing, els homes, en gran part, vesteixen un esmòquing d'estil occidental. És un conjunt, normalment de colors foscos, que atorga un cert nivell d'elegància. Per aquesta raó, Huo Sang vesteix aquest conjunt de manera habitual, igual quan Yang Chunbo es presenta a la suposada cita amb Gu Yingfen (Cheng, 2007c, p. 55). Tot el contrari és el cas de l'obra *The case of the murder on D. Hill*, on ni el detectiu Akechi Kogorō ni el fugaç detectiu inspector Kobayashi de la policia duen roba formal occidental. Akechi vesteix un *yukata* blanc i negre, que a banda d'oferir més comoditat que un esmòquing és una aposta d'Edogawa per un element japonès, per diferenciar-lo de la resta de detectius del cànon literari. Kobayashi, tot i ser un peix gros de la policia, porta una jaqueta negra i uns pantalons blancs, fet que segons el narrador li atorga una imatge de “treballador de rang baix d'alguna empresa” (Edogawa, 2014b, p. 8).

Pel que fa a la vestimenta de les dones, a causa de la falta de personatges femenins, gairebé no hi ha material per analitzar. Els únics dos personatges d'interès en aquest sentit són la víctima mortal de la primera història d'Akechi, que porta “un yukata estampat” (Edogawa, 2014b, p. 6), i la víctima d'un xantatge a *The other photograph*, de Cheng Xiaoqing. Aquesta darrera, al moment de presentar-se a la residència de Huo Sang en busca d'ajuda, porta posat “a padded, dark-colored silk vest, from which extended light-purple satin sleeves. On her legs she wore light-gray silk stockings and dark-brown high-heeled shoes. Overall, her appearance was elegant without being flashy” (Cheng, 2007c, p. 47). La descripció que Bao Lang fa de la jove és similar a la que ofereix Sato (2003) sobre la dona moderna durant el període Taishō: “It featured a vapid young woman clad in a brightly colored one-piece dress reaching only to the knees or a little below, favoring high-heeled shoes and sheer stockings that showed off her legs” (p. 51). Si bé es tracta d'una descripció d'un altre indret geogràfic, el fet que la modernització arribés per boca de la mateixa font fa que la visió de la dona moderna japonesa i xinesa tinguessin força similituds, tan de vestimenta com de comportament. Sato, també destaca que a Tòquio, en una enquesta realitzada el 1925 a mil dones i homes, el 99% d'elles duien quimono, mentre que el percentatge masculí que usava la peça japonesa baixava fins al 33%, en favor de l'esmòquing. Per tant, la noia moderna, l'estereotip, era una minoria, tot i emprar-se com a imatge publicitària per excel·lència a les ciutats (p. 49).

Finalment, convé destacar dos elements totalment quotidians que apareixen, més que gairebé cap altre element material, als relats de Cheng Xiaoqing i Edogawa Ranpo. Aquests són els diaris informatius, on tant els detectius com els narradors s'informen en diferents ocasions sobre la societat o l'evolució d'una investigació criminal (a més de l'ús que els joves xinesos en fan per cercar parella a *The other photograph*); i les cigarretes. El primer d'aquests, tot i que també es considera una aportació de la modernitat, d'influència occidental, ja tenia els seus antecedents. Al Japó, ja al segle XVI i XVII, van aparèixer els primers mitjans de premsa escrita: primer uns blocs de fusta o d'argila (*Kawaraban*) on s'hi inscrivien fets destacats del país, que a vegades es tractaven de xafarderies; llavors es van estendre i fer populars una mena de fulls (*Yomiuri*) que es publicaven de manera no periòdica, sols quan hi havia una gran notícia: terratrèmols, incendis, assassinats, robatoris o escàndols a la cort (Martin, 1918, p. 3). A l'any 1861, a Nagasaki, Albert W. Hansard va iniciar la publicació del que es considera el primer diari de paper modern distribuït de forma regular —cada dues setmanes, en anglès—, anomenat *Nagasaki Shipping List and Advertiser*. No fou fins el 1871 quan va aparèixer el primer periòdic en japonès, que es publicava de manera diària: el *Yokohama Mainichi* (p. 8), diari que seria el predecessor de l'actual *Mainichi Shinbun*. La informació és poder, i el detectiu la necessita més que cap altre personatge per complir amb la seva funció.

Les cigarretes, per altra banda, també són un objecte molt relacionat amb l'imaginari dels detectius, on aquesta figura en fuma un o dos en un moment de solemnitat o de tensió. En el cas de Huo Sang, tant ell com el narrador Bao Lang, durant el cas de la fotografia, que dura tan sols un dia, entre els dos fumen més de 20 cigarretes. Al llarg del relat, el tabac i les cigarretes són mencionades en més de 35 ocasions (Cheng, 2007c, p. 45-93). A la Xina, si bé que el tabac va entrar al país entre els segle XVI i XVII, no va ser fins a finals del període Qing quan algunes empreses de tabaqueres es van establir a la Xina (Benedict, 2011, p. 28, 128). En aquell moment, ja de cara al període republicà, es va produir un enfrontament entre la pipa pastoral, que era vista com un element lligat al passat, i la cigarreta urbana, que era vista com a símbol de la Xina moderna emergent (p. 170-171). Per tant, el detectiu, que també era un símbol modern, havia de fumar cigarretes.

Com a conclusió, el valor de l'obra de Cheng és la localització que fa dels elements moderns, tot seleccionant aquells útils o ja presents a la societat, i no escrivint una simple imitació xinesa de Holmes. Edogawa, per la seva banda, presenta sols aquells



elements moderns ja existents o necessaris pel desenvolupament d'una història de detectius. Els relats són una immersió a les canviants societats xineses i japoneses de principis del segle XX, on apareixen tan elements moderns com elements tradicionals, que coexisteixen en un model híbrid o s'imposen a l'altre.

### **3.4. “Un llibre de text disfressat”. Justícia, moralitat i referències literàries i acadèmiques occidentals**

Sherlock Holmes, a la història *The Adventure of the Red Circle*, inclosa dins la col·lecció *His Last Bow*, comenta a Watson que “Education never ends, [...]. It is a series of lessons, with the greatest for the last” (Doyle, 2009b, p. 907). En aquest sentit Cheng Xiaoqing estava d'acord amb aquesta intervenció del detectiu i, fent servir el manlleu de la ficció detectivesca, va voler educar les masses. Les històries de detectius, amb el seu valor científic i metodològic, eren la clau per despertar la Xina i la seva població. Cheng creia que, a l'adquirir aquests coneixements, el país s'equipararia social i tecnològicament a les potències colonials. Per aquest motiu, va considerar les seves històries com a “llibres de text disfressats” ja que, sota el pretext d'una història d'entreteniment on un detectiu resolia misteris, aquestes presentaven nous coneixements moderns basats en el mètode científic. A més, tot i que l'autor no criticava directament els valors tradicionals, si que, per mitjà dels discursos de Huo Sang, pretenia que els lectors obrissin els ulls ells mateixos i s'adonessin de la situació (Wong, 2007b, p. vii). En aquesta línia, també Timothy C. Wong (2007a, p. 210), el traductor d'alguns relats de Cheng a l'anglès, conclou l'apartat sobre Cheng Xiaoqing d'aquesta manera:

“For someone who never left Chinese soil, Cheng Xiaoqing was indeed remarkable for his firm grasp of a truly foreign genre of fiction and his ability to adapt it so naturally to a Chinese environment that readers in Shanghai, a place that did not even have private detectives, were both entertained and educated by what he wrote. Perhaps more than any other writer in his time, he demonstrated that, in fiction, what entertains and what educates can be —and often are— inseparable.”

Cheng mai va sortir de la Xina però, tot i això, va aconseguir traslladar un gènere anglosaxó al bell mig de Shanghai. L'autor va naturalitzar aspectes de caire occidental, com la mateixa figura del detectiu, com si es tractessin d'un element més de la

quotidianitat xinesa. La professió de detectiu, fins que no va arribar Sherlock Holmes, era totalment desconeguda i l'únic referent en qüestions criminals eren els "incorruptibles jutges", que eren la representació de l'emperador i tot allò feudal. Per assolir aquesta gran tasca educativa, Cheng no va dubtar a referenciar tota mena d'escriptors, científics, criminòlegs, matemàtics i metges forense de gran renom occidental per donar exemples reals als lectors. Així, fent servir aquests referents, dotava d'autoritat a Huo Sang i als seus consells. Analitzant amb més detall aquest tema, Cheng Xiaoqing destaca que el criminòleg francès Alexandre Lacassagne (1843-1924) afirmava que "aquells qui posseïen un gran coneixement però, alhora, no tenien cap mena de moralitat, eren éssers esfereïdors, capaços de cometre un crim" (2007c, p. 69). D'aquesta manera, l'escriptor de Shanghai va presentar unes idees d'un especialista occidental, per tant d'una figura de gran autoritat i prestigi, que la moralitat en les persones era fonamental si es volia seguir el bon camí. A més, per desmentir que "la gent que havia rebut menys educació era més propensa a cometre un crim", en el mateix text, fa referència al matemàtic Adolphe Quetelet (1796-1874), qui desmentia l'estereotip anterior. Fins i tot, per reforçar la veu de Huo Sang de cara al lector, disposant així d'arguments sòlids, Cheng va esmentar a figures com el pare de l'antropologia criminal, Cesare Lombroso (1835-1909), o al naturalista Gregor Johann Mendel (1822-1884) (Cheng, 2007c, p. 82).

Per altra banda, Edogawa Ranpo, en una altra línia diferent a la de Cheng, va afegir diferents referències literàries a un dels màxims representants del gènere detectivesc: Edgar Allan Poe i la seva obra *The Murders in the Rue Morgue*. L'autor japonès, que va basar la seva primera obra d'Akechi en l'obra on debutava el detectiu Auguste Dupin, menciona la mateixa obra per deixar clar als lectors que el cas a D. Hill també s'ha comès dins d'una habitació tancada, aquesta vegada, i per primer cop, d'estil japonès. Aquest moviment d'Edogawa va permetre a l'autor incloure's dins del simbòlic selecte grup del "cas d'assassinat a porta tancada" i no quedar-ne a l'ombra com un mer imitador (Silver, 2008, p. 160). Cal destacar que si bé Poe apareix mencionat, Doyle, tot i la gran influència cap als dos autors, no apareix en cap dels 4 relats seleccionats. L'única referència que hi apareix és al relat *The Black Hand Gang*, on es menciona de passada, sense importància a la trama, la pel·lícula *Sherlock Holmes* de l'any 1922, protagonitzada per l'actor John Barrymore (1882-1942) (Edogawa, 2014a, p. 43)<sup>40</sup>.

---

<sup>40</sup> La única raó per la qual Edogawa menciona el film, és per col·locar una escena imaginària del narrador on Akechi s'enamora de la Fumiko, la noia que va a rescatar. La pel·lícula de 1922 té un fil

Pel que fa a la justícia i a la moralitat, en les obres d'Edogawa analitzades són pràcticament inexistents: Akechi no persegueix els criminals ni en condemna severament les seves accions, tot denotant una falta de moralitat del novell detectiu. Fins i tot, en el cas del suposat segrest decideix no revelar res del que ha passat a la família de la víctima, tot protegint al pla per fer diners d'en Makita (Edogawa, 2014a, p. 50-51). Per contra, la justícia és utilitzada per Cheng Xiaoqing, de nou, amb un propòsit formatiu. Al final de *The other photograph* Bao Lang i Huo Sang, una vegada mort el criminal (fet contrari a la voluntat del detectiu) (Cheng, 2007c, p. 92), tenen una conversa sobre criminologia i penologia, per determinar quin hagués estat el millor càstig pel malfactor:

“Bao Lang, you’ve got to agree that the way to deal with a criminal is to punish him. You’re also acquainted with penology and so must understand that the punishment of criminals follows the evolution of social systems, leading to the formulation of various ideologies and justifications. In the very beginning, punishment had to do with vengeance—“an eye for an eye, a tooth for a tooth.” After that, it focused on intimidating the criminal with harsh physical punishment. Later on came the idea of reform through nurturing both the mind and the body. At present, these ideas have made a huge advance by taking the path of prevention through anticipation.” (Cheng, 2007c, p. 92)

La qüestió del càstig és una constant a les obres de Cheng Xiaoqing, on es denota la influència d'elements de les *Gong-an*. L'autor, de manera indirecta, a través de la ja habitual conversa final post-cas entre els dos companys, on comenten els fets (com en aquesta ocasió) o debaten temes de caire social relacionats amb el crim, Cheng en fa una classe d'història de la penologia. L'autor empra la conversa com un recurs per transformar-la en un text educatiu perquè el lector n'obtingui coneixements. Així doncs, Cheng Xiaoqing fa “enginyeria social” (Kinkley, 2000, p. 194). En altres paraules, a través d'un mitjà cultural i d'entreteniment, intenta canviar les idees i el comportament dels seus lectors.

---

narratiu similar. Tot i que les semblances entre Akechi i Holmes, per ara, són mínimes, l'aparició del nom del cèlebre detectiu londinenc s'interpreta com un tímid intent d'Edogawa per relacionar-lo amb el seu detectiu.

## Conclusions

La modernitat i els detectius són dos conceptes que, igual que Holmes i Watson, Huo Sang i Bao Lang o Akechi i el narrador, van agafats de la mà. La modernitat va portar el gènere detectivesc a la Xina i el Japó i, més tard, els detectius van aportar coneixements moderns, intencionalment o no, gràcies a la feina d'autors com Cheng Xiaoqing i Edogawa Ranpo. Enlloc del seu valor d'entreteniment, tant Cheng com Edogawa van utilitzar el gènere amb propòsits educatius o com a elements i subjectes per equiparar-se a les obres detectivesques d'Occident, que en l'imaginari dels detectius eren i són els grans referents. Al llarg d'aquest treball s'han analitzat quatre relats de detectius de dos autors de l'Àsia oriental per veure com es representava la modernitat en aquests.

Primer, és important destacar que ambdós autors van utilitzar el procés de modernització, i tot el que oferia, per aconseguir els seus objectius. Cheng Xiaoqing, en aquest sentit, aconsegueix crear una obra que ensenya i entreté alhora, tot produint-se un sincretisme entre la tradició xinesa i els coneixements moderns i occidentals. El lector, amb la forma com Cheng representa la modernitat, és capaç d'adquirir i nodrir-se de coneixements sobre l'ús del mètode científic o de penologia mentre llegeix una obra de ficció. En altres paraules, es tracta d'un llibre de text disfressat que Cheng va preparar tot triant meticulosament què deien Huo Sang i Bao Lang, els representants de l'autor i de la modernitat per a la Xina.

Segon, Edogawa Ranpo demostra que es pot fer literatura detectivesca i crear un cas d'assassinat occidental en un espai japonès, sense haver d'utilitzar cap estructura física d'Occident. D'aquesta manera, la seva obra es pot incloure al cànon del "cas de l'assassinat a porta tancada" sense haver de deixar-se engolir per la modernitat, tot preservant la identitat japonesa del relat. Els aspectes moderns que apareixen a la seva obra, en aquest cas, es tracten de naturalitzacions anteriors a la publicació de l'obra o a elements estrictament necessaris pel desenvolupament de la investigació.

En definitiva, la modernitat és presentada en tota mena de formes, coneixements i objectes físics, que tenen una utilitat específica. Els dos autors són els encarregats de decidir què afegeixen i què no i, fer de les seves obres, uns referents per als lectors, com els referents literaris i acadèmics occidentals, mencionats com a fonts de coneixement, ho van ser per a ells.

## Bibliografia

- Beja, F. B., & Bustamante, R. C. (1993). La familia en la sociedad tradicional. A F. B. Beja, & R. C. Bustamante, *Bajo un mismo techo: La familia tradicional en China y su crisis* (p. 13-98). México, D.F.: El Colegio De México. doi:10.2307/j.ctv3dnrft.4
- Benedict, C. (2011). *Golden-Silk Smoke : A History of Tobacco in China, 1550-2010*. California: University of California Press. Consultat el 18 / febrer / 2021, a <https://www.jstor.org/stable/10.1525/j.ctt1ppmhf>
- Chen, C.-L. (2017). Tram development and urban transport integration in Chinese cities: A case study of Suzhou. *Economics of Transportation*, xxx (p. 1-16). Consultat el 21 / abril / 2021, a <https://doi.org/10.1016/j.ecotra.2018.02.001>
- Cheng, X. (2007a). On the Huangpu. A X. Cheng, *Sherlock in Shanghai: Stories of Crime and Detection*. Trad. T. C. Wong (p. 124-164). Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Cheng, X. (2007b). The examination paper. A X. Cheng, *Sherlock in Shanghai: Stories of Crime and Detection*. Trad. T. C. Wong (p. 113-123). Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Cheng, X. (2007c). The other photograph. A X. Cheng, *Sherlock in Shanghai: Stories of Crime and Detection*. Trad. T. C. Wong (p. 45-93). Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Cheng, X. (2007d). The shoe. A X. Cheng, *Sherlock in Shanghai: Stories of Crime and Detection*. Trad. T. C. Wong (p. 1-44). Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Denton, K., Fulton, B., & Orbaugh, S. (2003). *The Columbia Companion to Modern East Asian Literature* (J. Mostow, Ed.) Nova York: Columbia University Press.
- Doyle, A. C. (2009a). A Study in Scarlet. A A. C. Doyle, *The Penguin Complete Sherlock Holmes* (p. 1-86). Londres: Penguin Books.
- Doyle, A. C. (2009b). His Last Bow. A A. C. Doyle, *The Penguin Complete Sherlock Holmes* (p. 869-970). Londres: Penguin Books.
- Doyle, A. C. (2009c). The Sign of Four. A A. C. Doyle, *The Penguin Complete Sherlock Holmes* (p. 87-158). Londres: Penguin Books.
- Edogawa, R. (2014a). The Black Hand Gang. A R. Edogawa, *The Early Cases of Akechi Kogoro*. Trad. W. Varteresian (p. 29-51). Fukuoka: Kurodahan Press.

- Edogawa, R. (2014b). The case of the murder on D. Hill. A R. Edogawa, *The Early Cases of Akechi Kogoro*. Trad. W. Varteresian (p. 1-28). Fukuoka: Kurodahan Press.
- Edogawa, R. (2019). *Gold Mask*. Trad. W. Varteresian. Fukuoka: Kurodahan Press.
- Hao, R. (2012). *Transnational Negotiations and the Interplay Between Chinese and Western Detective*. University of California. UC Riverside Electronic Theses and Dissertations. Consultat el 26 / novembre / 2020, a <https://escholarship.org/uc/item/6233v4kx>
- Ho, C. (1996). *Journey to Modernity: The Ideology of Chinese Detective Fiction*. University of Alberta, Department of Modern Languages and Comparative Studies. Ottawa, Ontario: National Library of Canada.
- Huang, Y. (2018). Court Case Fiction and Detective Fiction. A Y. Huang, *Narrative of Chinese and Western Popular Fiction: Comparison and Interpretation* (p. 125-140). Springer.
- Hung, E. (1998). Sherlock Holmes in Early Twentieth Century China (1896-1916) - Popular Fiction as an Educational Tool. A A. Beylard-Ozeroff, J. Králová, & B. Moser-Mercer (Ed.), *Translators' Strategies and Creativity: Selected Papers from the 9th International Conference on Translation and Interpreting, Prague, September 1995* (p. 71-80). Amsterdam i Philadelphia: John Benjamins Publishing.
- Kinkley, J. C. (2000). *Chinese Justice, the Fiction: Law and Literature in Modern China*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Knüsel, A. (2007). British Diplomacy and the Telegraph in Nineteenth-Century China. *Diplomacy and Statecraft*, 18, 517-537. doi:10.1080/09592290701540249
- Koliasa, O. V. (2019). Detective Stories: from Classic to Postmodern. Definition and History. *Vectors of the Development of Philological Sciences at the Modern Stage*, 95-113. Lviv: Liha Pres. doi:10.36059/978-966-397-124-7/95-113
- Kumagai, F., & Keyser, D. J. (1996). *Unmasking Japan Today: The Impact of Traditional Values on Modern Japanese Society*. Greenwood Publishing Group. Consultat el 2 / abril / 2021, a <https://books.google.es/books?id=9E1O7U00tEcC>
- Lackney, L. (2020). *Ero-Guro-Nansensu: Modernity and its Discontents in Taishō and Early Shōwa Japan*. Nashville: Vanderbilt University. Consultat el 24 / febrer / 2021, a <https://ir.vanderbilt.edu/bitstream/handle/1803/15954/LACKNEY-DISSERTATION-2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Lin, J., & Li, C. (2020). Translation and Reception of Jonathan Swift's *Gulliver's Travels* in China. *Studies in Literature and Language*, 20(1), 103-104. Consultat el 12 / Desembre / 2020, a <http://www.cscanada.net/index.php/sll/article/view/11480>
- Liu, J. (2016). *Envisioning the Chinese Detective: Dimensions of an Imported Genre, 1890s-1940s*. San Diego, CA: University of California. UC San Diego Electronic Theses and Dissertations. Consultat el 8 / Desembre / 2020, a <https://escholarship.org/content/qt1g37v8zc/qt1g37v8zc.pdf?t=o8wv0y>
- Martin, F. L. (1918). The Journalism of Japan. *The University of Missouri Bulletin*, 19(10), 3-37.
- Miller, S. (2016). Edogawa Rampo: Refraction of Poe, or Just A Poe Reflection? *ACLA Annual Meeting*. Harvard.
- Murasaki, S. (2006). *La novela de Genji*. Trad. X. Roca-Ferrer. Barcelona: Destino.
- Omura, A. (1 / maig / 2012). The birth of Shinkankaku-ha "Bungejidai" journal and Paul Morand. *The electronic journal of contemporary japanes studies*, 12(1).
- Rolston, D. L. (1993). "Point of View" in the Writings of Traditional Chinese Fiction Critics. *Chinese Literature: Essays, Articles, Reviews (CLEAR)*, 15, 113-142. doi:10.2307/495376
- Sato, B. (2003). *The New Japanese Woman: Modernity, Media and Women in Interwar Japan*. Durham i Londres: Duke University Press.
- Schirokauer, C., & Brown, M. (2006). *Breve historia de la civilización china*. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- Schirokauer, C., Lurie, D., & Gay, S. (2014). *Breve historia de la civilización japonesa*. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- Sekiguchi, S. (2010). Confucian Morals and the Making of a 'Good Wife and Wise Mother': From 'Between Husband and Wife there is Distinction' to 'As Husbands and Wives be Harmonious'. *Social Science Japan Journal*, 13(1), 95-113.
- Silver, M. (2008). *Purloined Letters. Cultural Borrowing and Japanese Crime Literature 1868-1937*. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Tam, K. F. (1992). The Detective Fiction of Ch'eng Hsiao-ch'ing. *Asia Major*, V(3), 113-132.
- Trancón, S. (2012). El Acto de Narrar: Relaciones entre Autor y Narrador. *EPOS*, XXVIII, 451-458.
- Tsutsumibayashi, M. (2015). "There's a west wind coming": Sherlock Holmes in Meiji Japan. *Keio Communication Review*(37), 83-109.

- Varteresian, W. (2014). Introduction. A R. Edogawa, *The Early Cases of Akechi Kogoro*. Trad. W. Varteresian (p. ix-xx). Fukuoka: Kurodahan Press.
- Varteresian, W. (2019). Translator's Introduction. A R. Edogawa, *Gold Mask*. Trad. W. Varteresian (p. vii-xv). Kurodahan Press.
- Wei, Y. (2017). Sherlock Holmes Comes to China. A D. D.-w. Wang, *A New Literary History of Modern China* (p. 178-183). Harvard University Press. Consultat el 29 / març / 2021, a [https://books.google.es/books?id=i\\_uwDwAAQBAJ](https://books.google.es/books?id=i_uwDwAAQBAJ)
- Weisl, A. (1998). *Cheng Xiaoqing (1893-1976) and His Detective Stories in Modern Shanghai*. Norderstedt, Alemanya: GRIN Verlag.
- White, M. (2012). *Coffee Life in Japan*. University of California Press.
- Wong, T. C. (2007a). About Cheng Xiaoqing. A X. Cheng, *Sherlock in Shanghai: Stories of Crime and Detection* (T. C. Wong, Trad., p. 207-212). Honolulu: University of Hawaii Press.
- Wong, T. C. (2007b). Preface. A X. Cheng, *Sherlock in Shanghai: Stories of Crime and Detection* (T. C. Wong, Trad., p. vii-xi). Honolulu: University of Hawaii Press.
- Yi, D. (2013). The Prosperity of Modern Chinese Detective Novels and Reasons Behind. *2013 International Conference on the Modern Development of Humanities and Social Science* (p. 295-297). Atlantis Press. Consultat el 18 / abril / 2021, a [doi:https://doi.org/10.2991/mdhss-13.2013.77](https://doi.org/10.2991/mdhss-13.2013.77)
- Zhang, P. (2005). Sherlock Holmes in China. *Perspectives: Studies in Translatology*, 13(2), 106-114. doi:10.1080/09076760508668979